

Bryssel den 4 mars 2016
(OR. en)

6785/16

LIMITE

JAI 186
CFSP/PESC 180
COSI 34
COPS 66
ENFOPOL 60
COTER 24
SIRIS 36
FRONT 112
CATS 13
EDUC 75

NOT

från: EU:s samordnare för kampen mot terrorism

till: Rådet

Ärende: Lägesrapport om genomförandet av uttalandet från Europeiska rådets medlemmar av den 12 februari 2015, RIF-rådets slutsatser av den 20 november 2015 och Europeiska rådets slutsatser av den 18 december 2015

Denna rapport från EU:s samordnare för kampen mot terrorism redogör för framstegen när det gäller alla de åtgärder som anges i de slutsatser om terrorismbekämpning som Europeiska rådets medlemmar enades om den 12 februari 2015. Rapporten tar också hänsyn till RIF-rådets slutsatser av den 20 november 2015 (om terrorism och förstärkning av de straffrättsliga åtgärderna mot radikaliserings som leder till terrorism och våldsam extremism) och slutsatserna från Europeiska rådets möte den 17–18 december 2015.

I dokumenten 9422/1/15, 12318/15 och 14734/15, utarbetade av EU:s samordnare för kampen mot terrorism, utvärderades läget i genomförandet i juni, oktober och november 2015.

Följande rekommendationer framgår av rapporten:

Europol:

- Medlemsstaterna bör ytterligare öka utstationeringen av terrorismbekämpningspersonal för att stödja det europeiska centrumet mot terrorism. Kommissionen uppmanas att utöka budgeten för det europeiska centrumet mot terrorism.
- De medlemsstater som ännu inte bidrar eller som bidrar relativt lite till fokalpunkt (FP) Travellers och Europols övriga FP och EIS uppmanas att utöka sina bidrag.

PNR-uppgifter:

- Medlemsstaterna bör påskynda det nationella genomförandet av PNR-direktivet när det väl har antagits av rådet (och inte vänta i två år såsom direktivet tillåter) och harmonisera utnyttjandet av PNR-uppgifter. Kommissionens beslut att lansera en infordran inom ramen för Fonden för inre säkerhet för att stödja sammankopplingen mellan enheterna för passagerarinformation är välkommet. De medlemsstater som ännu inte har inrättat enheter för passagerarinformation uppmanas att mobilisera sin nationella del av Fonden för inre säkerhet för att göra detta.

Prüm:

- De medlemsstater som ännu inte har upprättat alla möjliga operativa anslutningar bör snarast möjligt göra det.

Eurojust:

- Medlemsstaterna bör underlätta Eurojusts associering till FP Hydra så att Eurojust kan ge lägligt och effektivt stöd vid utredningar och åtal i medlemsstaterna.
- Medlemsstaterna uppmanas att använda sig mer av Eurojust för informationsutbyte och operativt samarbete.
- Samarbetet mellan Eurojust och det europeiska centrumet mot terrorism bör stärkas.

SIS II:

- En sökfunktion för fingeravtryck i SIS II bör införas snarast möjligt.
- Medlemsstaterna bör ytterligare utöka sina bidrag till och sin användning av SIS II.
- Europol bör snarast möjligt utveckla en systematisk sökfunktion för SIS II.
- Frontex bör beviljas tillgång till SIS II så att riskanalysen förbättras och misstänkt resande kan upptäckas.
- Användningen av SIS II som utredningsverktyg måste maximeras.
- Det nederländska ordförandeskapets arbete för att identifiera rättsliga, tekniska och praktiska hinder samt god praxis vid användningen av SIS II bör leda till rekommendationer till RIF-rådet i juni.

Eurodac:

- Medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol bör fullt ut ansluta sig till Eurodac och kunna söka i Eurodac för att förebygga, upptäcka och utreda grova brott och terroristbrott.

Interpol:

- De medlemsstater som ännu inte har anslutit sig elektroniskt till Interpols verktyg vid alla sina yttre gränsovergångsställen bör göra detta snarast möjligt.
- Kommissionen uppmanas att stödja medlemsstaterna i deras ansträngningar för att kvalitetssäkra uppgifter om stulna och förkomna resehandlingar.

Gränssäkerhet:

- De framsteg som görs i medlemsstaternas genomförande av nödvändiga systematiska kontroller av EU-medborgare bör mätas. Medlemsstaterna uppmanas att om så är nödvändigt uppgradera sin teknik.
- Registreringen och säkerhetskontrollerna i relevanta databaser vid mottagningscentrumen måste utökas och detta är något som måste prioriteras (teknik, bemanning, processer).
- Medlemsstaterna bör bistå med ytterligare experter till stöd för Frontex vid de systematiska dubbelkontrollerna av uppgifter vid mottagningscentrumen och till Europol vid de fördjupade kontrollerna.
- Upptäckt av förfalskade blanka pass bör utgöra en prioritet vid mottagningscentrumen och andra inreseställen för migranter.
- Systematiskt utbyte av personuppgifter mellan Europol och Frontex bör ske snarast möjligt.

EU IRU:

- Medlemsstaterna och Europol bör arbeta tillsammans för att öka mängden anmälningar som görs av Europols enhet för anmälan av innehåll på internet.

Rehabiliteringsprogram:

- Medlemsstaterna uppmanas att utnyttja kommissionens finansiering för utveckling av rehabiliteringsprogram.

Översikt

Rapporten visar att, trots att framsteg görs inom alla områden, krävs det ändå ytterligare, skyndsamma förbättringar av informationsutbytet och gränssäkerheten.

Informationsutbytet och det operativa samarbetet via Europol och Eurojust förbättrades avsevärt under 2015 jämfört med 2014 och även under perioden sedan det senaste mötet i RIF-rådet den 4 december 2015. Nästan alla medlemsstaterna är nu anslutna till terrorismbekämpningskonfigurationen inom Europol's nätverk Siena (de tre återstående medlemsstaterna bör anslutas under mars 2016).

Informationsutbytet återspeglar dock fortfarande inte hotet: i Europol's databas för **fokalpunkt Travellers** finns det visserligen nu fem gånger fler personenheter än det fanns förra året, men ändå innehåller analysregistret bara 2 786 verifierade utländska terroriststridande införda av EU-medlemsstaterna. I det **europiska informationssystemet** (EIS) finns det bara 1 473 utländska terroriststridande införda av medlemsstaterna. Detta trots välgrundade uppskattningar att omkring 5 000 EU-medborgare har rest till Syrien och Irak för att ansluta sig till Daish och andra extremistgrupper. Det bör även noteras att över 90 % av medlemsstaterna bidrag när det gäller verifierade utländska terroriststridande i FP Travellers under 2015 härrör från endast fem medlemsstater. Alla utländska terroriststridande förs inte systematiskt in i **SIS II** och Europol's **EIS**. **Prümanslutningarna** har ökat sedan RIF-rådets möte i december men ytterligare framsteg behöver göras. Det krävs dessutom förbättringar av uppgiftskvaliteten (gemensamma definitioner och format) samt enhetlig användning av systemen (särskilt när det gäller införandet av SIS II-registreringar).

Endast 18 operativa ärenden rörande utländska terroriststridande registrerades hos **Eurojust** under 2015 och endast om 104 pågående terroriståtal har information delats med Eurojust. Detta trots att medlemsstaterna, enligt det relevanta rådsbeslutet, ska dela information om samtliga åtal med Eurojust.

Europol's arbetsgrupp "**Task Force Fraternité**", som inrättades på begäran av de franska myndigheterna för att stödja utredningarna efter Parisattackerna i november 2015, skulle kunna tjäna som mall för hur det europeiska centrumet mot terrorism vid Europol – som inrättades i januari 2016 – kan stödja medlemsstaterna vid utredningar i samband med terrorismbekämpning i framtiden. Flera medlemsstater har redan åtagit sig att sända ut experter till arbetsgruppen och till de gemensamma sambandsgrupper som stöder arbetet vid det europeiska centrumet mot terrorism. För närvarande har inga ytterligare poster budgeterats under budgetåret 2016 vad gäller inrättandet av det europeiska centrumet mot terrorism och dess huvudsakliga stödresurser, framför allt EU:s enhet för anmälan av innehåll på internet och FIU.NET.

Arbetet med att uppnå **interoperabilitet mellan relevanta EU-databaser** när det gäller **säkerhetskontroller**, såsom begärts av Europeiska rådet, är en prioritet. Den förändrade säkerhets- och hotmiljön, liksom den förbättrade tekniken och förändringarna av EU:s rättsliga ram sedan databaserna först utarbetades, nödvändiggör en djupgående reflektion. Det kommer att bli en komplex diskussion där EU kommer att behöva definiera "interoperabilitet" och ambitionsnivån. Översynen av de relevanta rättsliga ramarna för SIS II och Eurodac (i fråga om vilket förslag väntas från kommissionen i år) kommer att bli viktig. SIS bör (på nationell nivå) användas mer och mer som ett förstärkt verktyg som stöd vid utredningar i stället för att bara användas som stödinstrument vid säkerhetskontroller. Medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol bör fullt ut ansluta sig till Eurodac och kunna söka i Eurodac för att förebygga, upptäcka och utreda grova brott och terroristbrott. Kommissionen förbereder genomförandet av fingeravtrycksfunktionen för identifieringssyften vilket kräver att ett automatiskt system för igenkänning av fingeravtryck upprättas.

Europols och Frontex anslutning till EU-databaserna anges som en prioritering i slutsatserna av den 20 november men utgör fortfarande en utmaning. Europol arbetar i samarbete med kommissionen för att förbättra sin tillgång till och användning av SIS II, för att möjliggöra grupsökningar i dess databaser och övergå från manuell ad hoc-användning till systematisk användning av SIS II. Europol håller även på att ta fram ett förslag för att upprätta tillgång till Informationssystemet för viseringar och Eurodac (som det inte är anslutet till ännu).

Delning av personuppgifter mellan Europol och Frontex är nu möjlig då det operativa avtalet har ingåtts. Utarbetandet av de förfaranden som ska användas måste först avslutas innan delning av personuppgifter kan ske systematiskt.

Vad gäller **säkerheten vid de yttre gränserna** har man i mars 2016 ännu inte i samtliga medlemsstater uppnått elektronisk anslutning till Interpols relevanta databaser vid alla yttre gränsövergångsställen och automatisk sökning på resehandlingar. Medlemsstaterna uppmanas att systematiskt föra in alla utländska terroriststridande i SIS II. Detta är nödvändigt för att åstadkomma ett bättre system, inklusive spridning av uppgifter av bättre kvalitet i själva registreringarna och i de kompletterande uppgifterna. Utifrån medlemsstaternas svar på ordförandeskapets frågeformulär, är utmaningarna för närvarande bl.a. följande: diskreta och specifika kontrollregistreringars kompatibilitet med andra registreringskategorier och informationen om träff på sådana registreringar; inkompatibilitet mellan artikel 36-registreringar och artikel 26-registreringar (när en europeisk arresteringsorder har utfärdats för en utländsk terroriststridande i en annan medlemsstat informeras inte den enhet som utfärdat en artikel 36-registrering); medlemsstaternas olika användning av artikel 36.2- och artikel 36.3-registreringar för utländska terroriststridande; potentiell avsaknad av arresteringsgrunder vid diskret kontroll för utländska terroriststridande på basis av artikel 36.3; samt avsaknad av information kring registreringen (vilket skapar svårigheter att särskilja mellan utländska terroriststridande och andra brott).

Skillnaden mellan siffrorna för registreringar i SIS II (på basis av artikel 36.3 för nationella säkerhetsändamål uppgick detta till 7 945 inlägg den 31 december 2015) och det antal som införts av EU-medlemsstaterna i EIS (1 473 utländska terroriststridande i slutet av januari 2016) belyser vidare den bristande samstämmigheten mellan systemen. Alla medlemsstaternas inlägg i SIS II rörande utländska terroriststridande bör också automatiskt överföras till EIS. Mer känslig kompletterande information bör för analysändamål delas med Europol's fokuspunkt Travellers (med möjlighet för den bidragande parten att fullt kontrollera äganderätten till informationen).

Säkerhetskontrollerna och registreringen vid mottagningscentrumen har visserligen förbättrats men det behöver göras ytterligare framsteg. Utstationeringen av tjänstemän under samordning av Europol i enlighet med slutsatserna av den 20 november 2015 för att förstärka de sekundära säkerhetskontrollerna håller på att förberedas och kommer att kräva stöd från medlemsstaterna, bland annat genom utstationering av erfaren personal som utstationerade nationella experter samt erforderad finansiering åt Europol. Det är djupt oroväckande att blanka pass stjäls i Syrien och Irak och sedan används av Daish. Skyndsamma åtgärder krävs för att ta itu med detta problem. Frankrike har föreslagit att man undersöker hur särskilda grupper med uppgift att upptäcka dessa blanka pass (förfälskade dokument) skulle kunna utstationeras vid mottagningscentrum och andra inreseställen för migranter.

Avancerade dokumentexperter från Frontex har redan utstationerats vid samtliga mottagningscentrum och samarbetar direkt med kontrollgrupperna för att hjälpa till med identifieringsförfarandena. Det kommer också att vara viktigt att **mäta framstegen mot de nödvändiga automatiska och systematiska kontroller** av relevanta databaser som ska utföras av medlemsstaterna vid EU:s yttre gränser.

Framsteg sker på olika håll vad gäller **skjutvapen**, inklusive en ökning av antalet medlemsstater som deltar i det prioriterade området skjutvapen inom ramen för EU:s policycykel (från 13 till 20). Det kommer att vara viktigt att de olika initiativen samordnas. Det behövs dock fler medlemsstater som deltar i pilotprojektet för att skapa ett enda inläggs- och sökgränssnitt mellan skjutvapendelen av SIS II och Interpols iARMS-databas (än så länge deltar bara två medlemsstater).

Programmet för att spåra finansiering av terrorism (TFTP) visar på ett betydande värde av att spåra terroristfinansieringsaktiviteter. Eftersom Sepa-transaktioner inte omfattas av TFTP, bör dock i sinom tid ett EU-system som kompletterar TFTP övervägas, något som också föreslås av kommissionen i EU:s åtgärdsplan mot finansiering av terrorism (som offentliggjordes i början av februari 2016).

Kommissionen har ställt till förfogande finansiering för att stödja medlemsstaterna i utvecklingen av **rehabiliteringsprogram** i och utanför deras fängelser, men det var få medlemsstater som lämnade in ansökningar under första ansökningsomgången. Dessa är främst inriktade på riskbedömningsmetoder. Ytterligare en ansökningsomgång kommer att lanseras av kommissionen i mitten av 2016 som medlemsstaterna kan dra nytta av.

Avslutningsvis **har åtgärderna för att motverka terroristpropaganda ökat** (exempelvis genom arbetet inom EU IRU vid Europol och motsvarande självreglerande åtgärder som vidtagits av leverantörer av internetjänster). Men det krävs ytterligare ansträngningar för att öka mängden anmälningar till sociala medier.

Detaljerad beskrivning av nyligen genomförda och planerade åtgärder med anknytning till terrorismbekämpning och motverkande av våldsbejakande extremism**Innehåll****I. SÄKERSTÄLLA MEDBORGARNAS SÄKERHET**

1. PNR-uppgifter	12
------------------------	----

2. Informationsutbyte och operativt samarbete	12
---	----

(Europol; Prüm; säkerställande av interoperabilitet mellan relevanta databaser med avseende på säkerhetskontroller; strukturerat och multilateralt upplägg för det operativa samarbetet kring bekämpning av terroristhot; uppdatering av rambeslutet om bekämpande av terrorism; uppdatering av rådets rambeslut om Ecris; Eurojust)

3. Kontroller vid de yttre gränserna	20
--	----

(Riktad översyn av kodexen om Schengengränserna; en fast rättslig grund för Frontex bidrag till kampen mot terrorism och organiserad brottslighet och tillgång till relevanta databaser; införande av uppgifter i och användning av SIS II; biometriska kännetecken i SIS II; användning av Interpols databaser; genomförande av de gemensamma riskindikatorerna; genomförande av säkerhetsaspekterna vid mottagningscentrumen/Frontex; hantering av migrationskrisen via IPCR – säkerhet och mottagningscentrum; samarbete mellan Frontex, Europol och Eurojust/säkerhetskontroller avseende migranter)

4. Skjutvapen och sprängämnen	28
-------------------------------------	----

5. Säkerhetstjänster	29
----------------------------	----

6. Bekämpande av finansieringen av terrorism	30
--	----

(TFTP-avtalet mellan EU och Förenta staterna; FIU.NET)

7.	Direktivet om nät- och informationssäkerhet	32
8.	E-bevis.....	33

II. FÖREBYGGA RADIKALISERING OCH VÄRNA OM VÄRDEN

1.	Förebyggande – allmänt	34
	(Kompetenscentrumet för EU:s nätverk för kunskapsspridning om radikaliserings (RAN-nätverket))	
2.	Internet.....	35
	(EU-enheten för anmälan av internetinnehåll (IRU); EU:s internetforum; den rådgivande gruppen för strategisk kommunikation om Syrien (SSCAT))	
3.	De straffrättsliga åtgärderna mot radikaliserings	37
4.	Förebygga radikaliserings genom utbildning, främjande av tolerans och bekämpning av diskriminering, rasism och främlingsfientlighet.....	39
	(Utbildning; bekämpning av rasism och främlingsfientlighet; ta itu med spridningen av hatpropaganda på nätet där våld och hat förespråkas; kommunikationsverktygslåda för att meddela respekt, tolerans och icke-diskriminering i EU)	

III. SAMARBETET MED VÅRA INTERNATIONELLA PARTNER

	(MENA-regionen och Turkiet; västra Balkan; luftfartsskydd).....	41
--	---	----

I. SÄKERSTÄLLA MEDBORGARNAS SÄKERHET

1. PNR-uppgifter

Fyra och ett halvt år efter det att förslaget till PNR-direktiv överlämnades av kommissionen godkände rådet den 4 december 2015 den kompromisstext som överenskommits med Europaparlamentet till ett direktiv om användning av PNR-uppgifter för att förebygga, upptäcka, utreda och lagföra terrorismbrott och grov brottslighet. Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor godkände texten den 10 december 2015.

Europaparlamentet kommer att rösta om direktivet i sommar och därefter kommer det att överlämnas till rådet för antagande. När det väl har antagits kommer medlemsstaterna att ha två år på sig att sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. **Medlemsstaterna bör påskynda det nationella genomförandet för att kunna följa direktivet så snart som möjligt.**

Enligt det nya direktivet kommer lufttrafikföretag att vara skyldiga att förse medlemsstaternas myndigheter med PNR-uppgifter för flygningar till och från EU. Medlemsstaterna kommer också att ha möjlighet men inte vara skyldiga att samla in PNR-uppgifter om (utvalda) flygningar inom EU. Varje medlemsstat kommer att vara skyldig att inrätta en så kallad enhet för passagerarinformation, som ska ta emot PNR-uppgifter från lufttrafikföretagen. Kommissionen har hjälpt flera medlemsstater med inrättandet av enheter för passagerarinformation och uppmanas att hjälpa de återstående medlemsstaterna.

2. Informationsutbyte och operativt samarbete

Informationsutbyte diskuterades vid det informella RIF-ministermötet den 25 januari 2016 i Haag. Det nederländska ordförandeskapet anordnar den 1 mars 2016 ett högnivåmöte med temat motverkande av terroristresande beträffande läget när det gäller upptäckt och motverkande av terroristresande samt informationsutbytet, för att identifiera hinder för ett effektivt informationsutbyte och förslag till förbättringar.

Den 1 januari 2016 lanserade Europol det **europiska centrumet mot terrorism**. Centrumet utgör en plattform genom vilken medlemsstaterna kan utöka sitt informationsutbyte och operativa samarbete när det gäller: övervakning och utredning av utländska terroriststridande; olaglig handel med skjutvapen; terroristfinansiering och identifiering av ytterligare utredningsspår.

Medlemsstaterna kan utnyttja Europols hela rad av resurser på området för organiserad brottslighet och it-brottslighet. Det europeiska centrumet mot terrorism tjänar som informationsnav för terrorismbekämpning för brottsbekämpande myndigheter i EU-medlemsstaterna och utanför dessa, och bistår med operativt stöd, samordning och expertis i samband med medlemsstaternas utredningar, såväl som strategisk stödresurs, bland annat när det gäller att angripa användningen av sociala medier för radikaliseringsändamål.

Den 7 december 2015 inrättades på begäran av de franska myndigheterna **arbetsgruppen "Task Force Fraternité"** vid Europol, som långsiktigt stöd åt respektive utredningsmyndigheter. Denna arbetsgrupps övergripande uppdrag består i att stödja terrorismbekämpningsutredningarna i Europa efter terroristattacker i Paris den 13 november 2015. Fler än 60 tjänstemän utsågs till de första stödåtgärderna (EMRT) från inom Europol. För närvarande arbetar 21 Europoltjänstemän permanent för att ge direkt stöd åt arbetsgruppen "Fraternité", som utgör en mall för hur det europeiska centrumet mot terrorism skulle kunna användas i framtiden. **Hittills har inga ytterligare poster** budgeterats för budgetåret 2016 för inrättandet av det europeiska centrumet mot terrorism, inklusive EU IRU och FIU.NET. I december 2015 lämnade Europol in ett resursförslag för det europeiska centrumet mot terrorism till Europeiska kommissionen.

Flera medlemsstater, däribland Österrike (stöd till arbetsgruppen Dumas), Storbritannien, Tyskland, Spanien och Frankrike, har utsett ytterligare personal vid sina sambandskontor vid Europol för att stödja terrorismbekämpningsarbetet (gemensam sambandsgrupp för stärkta gränsöverskridande utredningsinsatser). Arbetsgruppen Fraternité, som inrättats för att ge stöd åt utredningarna av Parisattacker, bistås för närvarande av fyra utstationerade nationella experter från Frankrike (3) och Spanien (1). Medlemsstaterna uppmanas att **ytterligare öka utstationeringen av terrorismbekämpningspersonal** till stöd för arbetet vid det europeiska centrumet mot terrorism vid Europol.

Medlemsstaterna har gjort avsevärda framsteg med att ansluta de myndigheter som arbetar med terrorismbekämpning till **Sienas** särskilda **terrorismbekämpningskonfiguration**. I början av december 2015 var bara 15 EU-medlemsstater anslutna till terrorismbekämpningsområdet inom Siena, medan nu 25 medlemsstater är anslutna (myndigheterna för terrorismbekämpning i de resterande tre medlemsstaterna väntas anslutas inom kort). Sex utomstående parter tillkom dessutom i slutet av januari 2016. Siena kommer att uppgraderas till "EU Confidential" under 2016 (enligt planerna under tredje kvartalet). Enligt planerna kommer **kommunikationsnätet för polisarbetsgruppen mot terrorism**, på nivån "EU Secret", i framtiden att handhas av och integreras i Europol vilket kommer att innebära en kompletterande och samstämmig kommunikationsinfrastruktur för terrorismbekämpningsmyndigheter runtom i EU.

Utifrån kommissionens tekniska och rättsliga bedömning, har Europol börjat arbeta med genomförandet av rådets slutsatser av den 20 november 2015 "för att göra det möjligt för Europol att **systematiskt samköra Europols databaser mot SIS II**" genom att införa grupsökningar i SIS. Europol har sett över sin arbetsplan för 2016 för att förbättra tillgången till storskaliga databaser, inklusive SIS II, VIS och Eurodac, samt behovet av att ta itu med frågor rörande systemens interoperabilitet. För närvarande gör Europol manuella kontroller i SIS II och användningen av systemet är begränsad (endast 741 sökningar under 2015, det första året då Europol var anslutet till SIS II). I enlighet med de rättsliga instrumenten för SIS II, kan inte Europol föra in registreringar i SIS II och har inte tillgång till registreringar när det gäller saknade personer eller vägrad inresa i eller vistelse på en medlemsstats territorium. Europol kan dessutom inte överföra uppgifter i SIS II till något datorsystem för uppgiftsinsamling och uppgiftsbehandling som drivs av eller vid Europol och inte heller ladda ned eller kopiera någon del av SIS II.

SIS II bör bli en viktig informationskälla som kompletterar befintliga kriminalunderrättelser vid Europol. Till exempel skulle uppgifter som förts in i SIS II om en specifik person eller ett specifikt fordon på basis av artikel 36 i rådsbeslutet om SIS II ("diskreta kontroller") kunna ge Europol information om att det finns en annan medlemsstat som håller på att utreda ett visst mål. Möjligheten för Europol att dubbelkolla information som erhållits via dess kommunikationskanaler (särskilt från medlemsstater som inte deltar i SIS eller tredje parter) mot information som finns i SIS II skulle hjälpa Europol i dess uppdrag att fungera som informationsnav inom EU. Europol planerar att under 2016 utveckla kapacitet att göra regelbundna grupsökningar i SIS II. Detta är särskilt viktigt när det gäller att dubbelkolla information från länder utanför Schengenområdet.

Europol är inte anslutet till **Informationssystemet för viseringar (VIS)** ännu och inte heller till **Eurodac** (Europol planerar att få åtkomst till denna databas via Nederländernas nationella åtkomstpunkt). Det krävs viss tid för att identifiera vilka arrangemang som är optimala. Under 2016 kommer Europol att ta fram ett förslag för att samköra resurser. Både VIS och Eurodac kommer att ingå i dessa överväganden.

Medlemsstaternas bidrag till och användning av Europols verktyg ökade kraftigt under 2015 jämfört med 2014. De återspeglar dock fortfarande inte omfattningen på hotet. I FP Travellers finns t.ex. mindre än hälften av det uppskattade antalet europeiska utländska terroriststridande med. Det måste göras ytterligare förbättringar.

Europols informationssystem (EIS) – som referenssystem som är direkt tillgängligt för alla medlemsstater – innehåller nu information om över 3 800 utländska stridande och bundsförvanter till dessa, inklusive uppgifter som tredje parter bidragit med (huvudsakligen Interpol). I ljuset av Parisattackerna i november 2015, ökade antalet registrerade med koppling till terrorism till totalt över 7 700 (dvs. antalet registrerade mer än fördubblades, eftersom antalet registrerade med koppling till terrorism uppgick till 3 732 i slutet av tredje kvartalet 2015). Det finns nu över 4 300 personer med koppling till terrorism i EIS (inklusive ovannämnda antal utländska stridande och bundsförvanter till dessa). EU-medlemsstaternas EIS-sökningar ökade med 63 % mellan 2014 (367 922) och 2015 (598 652). År 2014 hade bara 18 utländska terroriststridande förts in av EU-medlemsstaterna i EIS. I slutet av januari 2016 hade totalt 1 473 utländska terroriststridande förts in av EU-medlemsstaterna i EIS. Detta är en stark ökning men speglar fortfarande inte hotets fulla omfattning.

Inom **fokalpunkt (FP) Travellers** finns det nu 18 572 personenheter. För nästan ett år sedan fanns det bara 3 600. Av detta totala antal (som även omfattar bundsförvanter osv.) är nu 4 714 verifierade resande utländska terroriststridande. Av dessa 4 714 verifierade utländska terroriststridande bidrog EU-medlemsstaterna med 2 407 fram till slutet av 2015 och under 2016 har de rapporterat om ytterligare 379 utländska terroriststridande (alltså totalt 2 786 utländska terroriststridande). Detta innebär en ökning med 1 023 verifierade utländska terroriststridande sedan den senaste rapporten från EU:s samordnare för kampen mot terrorism från november 2015. Det aktuella läget grundar sig på över 1 900 distinkta bidrag från medlemsstaterna och associerade partner fram till idag (för ett år sedan uppgick antalet bidrag till cirka 600). Siffrorna för 2016 tyder redan på en kraftig ökning jämfört med samma period förra året. Det bör dock noteras att över 90 % av EU-medlemsstaternas bidrag när det gäller verifierade utländska terroriststridande i FP Travellers under 2015 härrör från endast fem medlemsstater.

De medlemsstater som ännu inte bidrar eller som bidrar i mycket mindre utsträckning till FP Travellers och Europols andra FP uppmanas att öka sina bidrag.

I **fokalpunkt (FP) Hydra** (islamisk terrorism) inom Europols analysregister för terrorism finns det nu över 620 000 uppgiftsenheter, inklusive 64 000 personenheter (inklusive misstänkta, bundsförvanter osv. – en ökning med över 3 500 personenheter under 2015) och över 11 000 nätverksrelaterade och organisatoriska enheter (över 300 fler än i början av 2015). Dessa uppgifter uppdateras kontinuerligt i samarbete med Europols partner och grundar sig på över 12 800 bidrag till FP Hydra hittills (ökning med 12 % mot 2015). Medlemsstaterna nästan fördubblade sina bidrag till FP Hydra mellan 2014 och 2015 (ökning från 543 till 1 031), och medlemsstaternas bidrag gällande individer till FP Hydra nästan tredubblades mellan 2014 och 2015 (ökning från 1 589 till 4 398). **Medlemsstaterna tillråds att underlätta Eurojusts associering till FP Hydra för att säkerställa att Eurojust kan ge lägligt och effektivt stöd vid utredningar och åtal i medlemsstaterna.**

– *Prüm*

Genom Prüms (rådets beslut 2008/615/RIF av den 23 juni 2008) uppgiftsutbytesmekanism, ger medlemsstaterna varandra ömsesidig tillgång till sina respektive forensiska biometriska databaser (DNA, fingeravtryck) och till sina uppgifter ur fordonsregister för brottsbekämpnings- och terrorismbekämpningsändamål. I januari 2016 var 22 medlemsstater operativa med avseende på DNA-uppgifter (21 i slutet av november 2015); 21 medlemsstater är operativa med avseende på fingeravtrycksuppgifter (ökning från 20); och 20 är operativa vad gäller uppgifter ur fordonsregister (ökning från 18 i slutet av november 2015). Det har skett en betydande ökning i antalet Prümanslutningar bland de 22 sedan RIF-rådets möte i december 2015 (sju nya anslutningar för att utbyta DNA-uppgifter; 18 nya anslutningar för att utbyta fingeravtrycksuppgifter). Fyra medlemsstater som deltar i Prüm är dock inte operativa alls, och de flesta medlemsstaterna utnyttjar fortfarande inte fullt ut fullständig sammankoppling när det gäller de tre typerna av uppgifter. Detta beror främst på tekniska och organisatoriska problem som måste lösas på nationell nivå.

– ***Säkerställande av interoperabilitet mellan relevanta databaser med avseende på säkerhetskontroller***

En första diskussion om interoperabilitet för EU-databaser ägde rum i ständiga kommittén för inre säkerhet den 2–3 mars 2016. Det kommer att vara viktigt att man definierar interoperabilitet och ambitionsnivån, med beaktande av det ökade hotet och den tekniska utvecklingen. Inom ramen för paketet för smarta gränser som kommer att offentliggöras i slutet av mars, planerar kommissionen att särskilt utfärda ett meddelande om en aspekt – hur användningen av it-system för gränskontroll och brottsbekämpning kan göras effektivare. Interoperabilitet kommer också att utgöra en relevant fråga vid uppdateringen av förordningarna om SIS II och Eurodac.

– ***Strukturerat och multilateralt upplägg för det operativa samarbetet kring bekämpning av terroristhot***

Ständiga kommittén för inre säkerhet höll en första diskussion den 2–3 mars 2016 för att undersöka möjligheterna att utarbeta en metod för ett strukturerat och multilateralt upplägg för det operativa samarbetet kring bekämpning av terroristhot.

– ***Uppdatering av rambeslutet om bekämpande av terrorism***

Den 2 december 2015 lade kommissionen fram ett förslag till direktiv om terrorismbekämpning som ska uppdatera nuvarande rambeslut 2002/475/RIF. Det föreslagna direktivet inför ett utvidgat kriminaliseringsramverk som täcker brottsligt beteende kopplat till fenomenet med utländska terroriststridande i linje med kraven i FN:s säkerhetsråds resolution 2178 (2014) och tilläggsprotokollet till Europarådets konvention om förebyggande av terrorism som undertecknades på EU:s vägnar den 22 oktober 2015. Införlivandet av protokollets bestämmelser i EU-lagstiftningen kommer att bana väg för det slutliga ingåendet av Europarådets tilläggsprotokoll på EU:s vägnar, med förbehåll för Europaparlamentets godkännande. Till följd av intensiva förhandlingar i arbetsgruppen för materiell straffrätt sedan januari 2016 läggs en kompromisstext fram för RIF-rådet den 11 mars 2016 som grund för att nå fram till en allmän riktlinje. Detta kommer att göra det möjligt för rådet att inleda förhandlingar med Europaparlamentet inom ramen för den ordinarie lagstiftningsförfarandet med sikte på ett slutligt antagande av utkastet till direktiv.

– *Uppdatering av rådets rambeslut om Ecris*

Den 19 januari 2016 antog kommissionen ett förslag om ändring och uppgradering av det europeiska informationssystemet för utbyte av uppgifter ur kriminalregister (Ecris), som inrättades 2012. Förslaget syftar till att underlätta utbytet av kriminalregisteruppgifter om tredjelandsmedborgare i EU. Förslaget kommer att säkra att Ecris, som redan används i stor utsträckning för utbyte av kriminalregisteruppgifter om EU-medborgare, används till sin fulla potential. Rådet förväntas anta en allmän riktlinje om det föreslagna direktivet i juni 2016.

– *Eurojust*

Trots att det har skett en **betydande ökning** när det gäller informationsutbyte och operativt samarbete inom ramen för Eurojust under 2015 jämfört med 2014 **återspeglar siffrorna fortfarande inte hotets omfattning**.

Antalet terroristärenden som Eurojust registrerat 2015 (41 ärenden – av dessa är 39 operativa ärenden, varav 18 gäller utländska terroriststridande) har ökat avsevärt jämfört med 2014 (14 ärenden av vilka 13 operativa, varav 3 om utländska terroriststridande). Under 2015 inrättade Eurojust sin första samordningscentral (om utländska terroriststridande) och anordnade 15 samordningsmöten om operativa terroristärenden (varav sex handlade om utländska terroriststridande). Byrån fortsatte att ge stöd till gemensamma utredningsgrupper i terroristärenden: två gemensamma utredningsgrupper under 2014 med fyra deltagande medlemsstater och tre gemensamma utredningsgrupper under 2015 med sex deltagande medlemsstater.

Den information om lagföring och fällande domar som lämnats till Eurojust på grundval av rådets beslut 2005/671/RIF ökade avsevärt. Till exempel har informationen om pågående åtal mer än tredubblats (år 2014 fanns det 30 ärenden med sådan information, medan detta antal år 2015 var 104). Antalet avslutade domstolsförfaranden rörande terroristbrott som rapporterats till Eurojust ökade också (från 180 år 2014 till 217 år 2015). De avslutade domstolsförfarandena under 2015 gällde 513 personer, varav 85 var kvinnor. **Medlemsstaterna uppmanas att fortsätta öka utbytet av information om terroristbrott med Eurojust och att översända all sådan information regelbundet och i tid och på ett systematiskt sätt.**

I enlighet med rådets beslut 2005/671/RIF ska den information som utbyts med Eurojust innehålla information om all lagföring och alla fällande domar för terroristbrott samt information om de särskilda omständigheterna kring dessa brott, kopplingar till andra relevanta fall, framställningar om ömsesidig rättslig hjälp och information om verkställandet av sådana framställningar.

Medlemsstaterna skulle på så sätt kunna dra mer nytta av Eurojusts förmåga att upptäcka kopplingar mellan olika fall samt av Eurojusts fortsatta insatser för att centralisera och analysera utmaningar och bästa praxis när det gäller lagföring av terroristbrott, som utbyts med medlemsstaterna, särskilt via Eurojusts rapporter *Terrorism Convictions Monitor* (TCM) och Eurojusts bidrag till den årliga rapporten om den rådande situationen och tendenserna inom terrorismen i Europa (TE-SAT-rapporten). Ett nytt nummer av TCM kommer att ges ut i början av mars 2016. Eurojusts bidrag till TE-SAT-rapporten 2016 lämnades i slutet av februari 2016. Både i TCM och TE-SAT-rapporten övervakas fortsättningsvis även utvecklingen när det gäller nationell lagstiftning om terrorism.

Eurojust lade i november 2015 fram sin **tredje sekretessbelagda rapport om utländska terroriststridande – Eurojusts syn på företeelsen och straffrättsliga åtgärder**. I denna rapport analyseras de olika nationella perspektiven när det gäller straffrättsliga åtgärder mot utländska terroriststridande samt erfarenheter från utredningar och åtal som rör utländska terroriststridande. En sammanfattning av de viktigaste resultaten av denna rapport godkändes av kollegiet den 16 februari och lades fram som ett Eurojust-dokument märkt LIMITED den 16 februari.

Vid det 10:e sammanträdet i det rådgivande forumet för riksåklagare och högre åklagare inom EU:s medlemsstaters åklagarväsenden den 11 december 2015 antogs slutsatser (dok. 5930/16) om tre huvudfrågor, bland annat terrorismbekämpning. Den 25 november 2015 var Eurojust värd för ett möte om inrättandet av ett rättsligt nätverk mot it-brottslighet, varvid experterna enades om behovet av att inrätta ett sådant specialiserat nätverk med stöd av Eurojust.

Det **europiska centrumet mot terrorism** bör idka nära samarbete med Eurojust för att fullt ut utnyttja Eurojusts samordningsverktyg och byråns stora erfarenhet av det operativa arbetet, samt dess nätverk av nationella kontaktpersoner för frågor som rör terrorism, vilka utses i medlemsstaterna, Norge, Schweiz och USA.

3. Kontroller vid de yttre gränserna

– *Riktad översyn av kodexen om Schengengränserna*

I överensstämmelse med mandaten från RIF-rådet i november 2015 och från Europeiska rådet i december 2015 har rådets relevanta arbetsgrupp och RIF-råden som en prioriterad fråga behandlat kommissionens förslag till en riktad **ändring av kodexen om Schengengränserna (som lades fram den 15 december 2015)**.

Det viktigaste i detta förslag är att man genom det inför **obligatoriska och systematiska kontroller vid de yttre land-, sjö- och luftgränserna** för unionsmedborgare och andra personer som åtnjuter rätt till fri rörlighet, vilka skulle kontrolleras systematiskt mot relevanta databaser. De systematiska kontrollerna mot databaserna avseende unionsmedborgare görs enligt principen "träff/ingen träff", där databaserna används på ett sådant sätt att rättigheterna vad gäller personuppgifter påverkas endast i en mycket begränsad utsträckning, vilket är motiverat av säkerhetsmålen. En allmän riktlinje om ordförandeskapets kompromisstext nåddes vid RIF-rådets möte den 25 februari 2016.

– *En fast rättslig grund för Frontex bidrag till kampen mot terrorism och organiserad brottslighet och tillgång till relevanta databaser*

Den 15 december 2015 lade kommissionen fram ett förslag till förordning om en europeisk gräns- och kustbevakning (som kan ses som en betydande förstärkning av Frontex mandat och även innebär att byrån ändrar namn). Utkastet, som för närvarande diskuteras i rådet, innehåller bestämmelser som gör det möjligt för byrån att i sin riskanalys inbegripa aspekter som rör gränsöverskridande brottslighet och terrorism, genom att byrån tillåts behandla personuppgifter om personer som misstänks vara inblandade i terrordåd och genom att det föreskrivs att byrån ska samarbeta med andra unionsorgan och internationella organisationer när det gäller att förebygga gränsöverskridande brottslighet och terrorism. Vad gäller tillgången till nationella databaser och europeiska databaser föreskrivs i utkastet till förordning en skyldighet för medlemsstaterna att ge deltagare i europeiska gräns- och kustbevakningsenheter tillgång till dessa databaser. I motiveringen angav kommissionen att den kommer att undersöka möjligheterna att ge byrån tillgång till europeiska databaser såsom SIS och kommer att överväga att vid behov lägga fram förslag om ändring av de rättsakter som dessa databaser grundar sig på.

– **Införande av uppgifter i och användning av SIS II**

En effektiv användning av Schengens informationssystem II (SIS II) innebär ett **systematiskt utbyte av alla relevanta uppgifter enligt artikel 36.2 och 36.3** samt att standarder för uppgifternas kvalitet säkerställs. Användningen av registreringar och träffar i SIS i enlighet med artikel 36.2 och 36.3 har ökat betydligt under de senaste 12 månaderna och över hälften av EU:s medlemsstater har använt sig av mekanismen för omedelbar rapportering.

	31 december 2014	31 december 2015
Antal registreringar om personer som omfattas av diskreta eller särskilda kontroller (artikel. 36.2)	44 669 registreringar	61 575 registreringar
Antal registreringar om personer som omfattas av diskreta eller särskilda kontroller för nationella säkerhetsändamål (artikel. 36.3)	1 859 registreringar	7 945 registreringar
Antal registreringar om personer som omfattas av diskreta eller särskilda kontroller i enlighet med artikel 36.2 och 36.3 med krav på omedelbar rapportering	– Denna funktion infördes i februari 2015.	5 189 registreringar (införda av 21 EU-medlemsstater)

Hur ofta SIS II används varierar kraftigt mellan medlemsstaterna, och medlemsstaterna tillämpar olika standarder vid användningen av SIS II i kampen mot terrorism (se dok. 5722/16 EU RESTRICTED). Dessutom **är det inte möjligt att urskilja hur många registreringar som gäller utländska terroriststridande/terrorister**. Utländska terroriststridande/terrorister kan även ingå i andra registreringskategorier såsom registreringar om gripande eller nekad inresa. Svårigheterna innebär följande: kompatibilitetsreglerna för registreringarna, som hindrar skapandet av registreringar enligt olika artiklar för samma person (t.ex. artikel 26 SIS II (om en europeisk arresteringsorder har utfärdats för en utländsk terroriststridande) och artikel 36 SIS II); bristande enhetlighet i användningen av SIS II bland medlemsstaterna vad gäller utländska terroriststridande; bristande relevant information avseende registreringar; svårigheter att hålla personer på platsen vid en diskret kontroll; bristande förfaranden vid en träff avseende en person med ogiltiga resehandlingar; bristen på systematiskt införande av alla utländska terroriststridande i SIS II i alla medlemsstater.

Förslagen från medlemsstaterna inbegriper upprättandet av en särskild registrering för utländska stridande/terrorism, enhetligare regler för att skapa registreringar enligt artikel 36 med avseende på utländska terroriststridande samt analys av SIS II-informationen vid Europol.

Kommissionen bör uppmanas a) att följa upp frågor som till exempel gemensamma standarder för uppgifternas kvalitet i registreringarna, på grundval av de diskussioner som förts i SIS/VIS-kommittén, arbetsgruppen för Schengenfrågor (SIS/Sirene) samt diskussionerna vid mötet i arbetsgruppen mot terrorism den 8 mars 2016 med deltagande av SIS/Sirene-expertyper, **och b) att underlätta den praktiska vägledningen för medlemsstaterna.**

Möjliga **lösningar** kan vara att man inför en särskild ny artikel i SIS II för terroristbrott, eller att man kommer överens om att använda en befintlig artikel i samband med terroristbrott i syfte att skilja registreringar om terrorism från registreringar om andra brott. Om detta åtföljs av gemensamma kriterier och standarder för införande av registreringar om utländska terroriststridande, inklusive ett eventuellt nytt formulär, möjliggörs en enhetligare användning av SIS II när det gäller utländska terroriststridande och andra terroristmisstänkta. Det kommer att vara viktigt att anordna utbildning (särskilt för slutanvändare) utgående från dessa standarder, vilket alla medlemsstater bör göra med stöd av Cepol. Kommissionen bör uppmanas att utarbeta dessa standarder och lägga fram dem tillsammans med den rapport/studie om genomförandet av SIS II som planeras till april 2016. Dessutom bör man med tanke på de nya lagstiftningsförslag om SIS II som planeras före slutet av 2016 **fastställa ett enhetligt gemensamt tillvägagångssätt för skapandet av registreringar och för registreringarnas innehåll.**

– *Biometriska kännetecken i SIS II*

Trots att det finns 90 000 fingeravtryck i SIS II-systemet finns det **fortfarande ingen sökmöjlighet**. Tillgång till fotografier och fingeravtryck är möjligt endast för att fastställa identiteten om det förekommer tvivel (artikel 22 b i de båda relevanta rättsliga instrumenten för SIS II¹). I de nuvarande rättsliga instrumenten tillåts redan användningen av fingeravtryck, som biometriskt kännetecken, för att identifiera en person (biometrisk sökfunktion för fingeravtryck) så snart detta blir tekniskt möjligt. Kommissionen lade fram en rapport om tekniken den 29 februari 2016 och ska därefter höra Europaparlamentet (artikel 22 c²).

¹ Förordning (EG) nr 1987/2006 om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem, EUT L 381, 28.12.2006, s. 4 och beslut 2007/533/RIF om inrättande, drift och användning av andra generationen av Schengens informationssystem, EUT L 205, 7.8.2007, s. 63.

– *Användning av Interpols databaser*

I rådets slutsatser av den 20 november ställdes det krav på elektronisk tillgång till Interpols relevanta databaser vid samtliga yttre gränsövergångsställen och automatisk sökning på resehandlingar senast i mars 2016. Emellertid **har åtminstone två medlemsstater fortfarande inte anslutit sig elektroniskt till Interpols verktyg vid alla sina yttre gränsövergångsställen** (luft-, land- och sjögränser). Flera medlemsstater uppdaterar fortfarande manuellt databasen över stulna och förkomna resehandlingar (SLTD), vilket leder till förseningar i uppdateringen och kräver mycket personalresurser, om detta görs systematiskt. Ett antal medlemsstater utför fortfarande ingen automatisk sökning i SLTD-databasen.

Antalet SLTD-sökningar i alla medlemsstater ökade från 280 749 717 under 2014 till 360 359 191 under 2015. Uppgifternas kvalitet är emellertid ett växande problem, och medlemsstaterna bör ytterligare förbättra kvaliteten med stöd av Interpols generalsekretariat (t.ex. genom att alla stulna eller förkomna resehandlingar återkallas av den medlemsstat som utfärdade passet). Utöver detta behövs **medvetandegörande av allmänheten** för att visa att stulna eller förkomna pass kan användas av brottslingar eller terrorister, inbegripet utländska terroriststridande, för att resa med falsk identitet inom EU. Kommissionen bör uppmanas att stödja medlemsstaterna i deras ansträngningar för att kvalitetssäkra uppgifter och främja allmänhetens medvetenhet, i nära samarbete med Interpol.

– *Genomförande av de gemensamma riskindikatorerna*

De operativa planerna för de gemensamma insatser som samordnas av Frontex har ändrats och innehåller instruktioner för identifiering av utländska terroriststridande genom dubbelkontroller i de relevanta databaserna, med användning av de gemensamma riskindikatorerna. Detta kräver att potentiella personer av intresse hänvisas till en detaljerad, fördjupad kontroll och innebär vid behov vidareförmedling till de nationella underrättelsetjänsterna. Sådana fall bör också rapporteras till Frontex tillsammans med information om i vilken mån den misstänkte motsvarade de gemensamma riskindikatorerna, eller uppvisade nya indikatorer, som det kan vara lönt att sprida vidare.

Enligt begäran från kommissionen och rådet stöder Frontex medlemsstaterna i genomförandet av de gemensamma riskindikatorerna som en del av alla insatser som genomförs vid gränsövergångsställen. Frontex har infört detta operativa mål och den därmed sammanhängande rapporteringen som en särskild åtgärd inom alla insatser vid land- och luftgränser som äger rum vid gränsövergångsställen.

Planeringen av Frontex-samordnade insatser vid gränsövergångsställen vid sjögränser kommer att ske senare under 2016. Rapporteringen om upptäckt av misstänkta resor av utländska terroriststridande centraliseras inom enheten för riskanalys och skiljs på så sätt från den reguljära operativa rapporteringen.

Frontex har mottagit de gemensamma riskindikatorerna och främjar även handboken om operationaliseringen av de gemensamma riskindikatorerna bland gästande tjänstemän och utstationerade gästande tjänstemän innan de utstationeras till gemensamma insatser. Handboken kommer att uppdateras med information som tillhandahålls av Europol och information som samlats in under gemensamma insatser som samordnats av Frontex.

Ikraftträdandet av den riktade ändringen av kodexen om Schengengränserna kommer att påverka användningen av gemensamma riskindikatorer. Enligt förslaget kommer regeln för alla resenärer som passerar de yttre gränserna (tredjelandsmedborgare och EU-medborgare) att vara en systematisk kontroll mot relevanta databaser, med förbehåll för undantag för land- och sjögränser och den övergångsperiod på 6 månader från förordningens ikraftträdande för luftgränser. De gemensamma riskindikatorerna kommer fortsatt att vara relevanta för de gränsövergångsställen som omfattas av undantag/åtnjuter denna övergångsperiod.

– *Genomförande av säkerhetsaspekterna vid mottagningscentrumen/Frontex*

Den 10 februari 2015 lade kommissionen fram ett omfattande meddelande² om genomförandet av mottagningscentrumen i Italien och Grekland och gav rekommendationer.

Målet är att alla migranter som anländer lämnar sina fingeravtryck och kontrolleras vid mottagningscentrumen. Åtgärder håller på att vidtas för att lösa de största problemen i fråga om bristen på infrastruktur (t.ex. höghastighetsanslutningar till internet som behövs för uppladdning och kontroller mot alla databaser; tillhandahållna infrastrukturer och tjänster) och mänskliga resurser (t.ex. samordnare) från värdregeringen vid mottagningscentrumen.

Fingeravtryckstagningen har ökat men fortfarande uppladdas inte och kontrolleras inte fingeravtryck systematiskt mot alla databaser.

Det aktuella läget avseende terrorismbekämpning i **Italien** vad gäller genomförandet av modellen med mottagningscentrum:

- Frontex skräddarsydda stödpaket till Italien på området för identifiering, registrering, kontroll av resehandlingar, förhör och återvändande (utplacering av 25 Frontex-tjänstemän).

² COM(2016) 85 final om lägesrapporten om genomförandet av de prioriterade åtgärderna i den europeiska migrationsagendan, 10.2.2016.

- Enligt de italienska myndigheterna, IOM och Frontex ligger andelen fingeravtryck nära 100 % för den senaste tidens landstigningar vid de mottagningscentrum som är i drift (87 % överlag i januari 2016)³.
- Fingeravtrycken kontrolleras mot det nationella automatiska fingeravtrycksidentifieringssystemet (Afis) och översänds till Eurodacs centralsystem.
- Frontex stöder kontrollen av resehandlingar under identifieringsförfarandet, och vid tvivel hänvisar Frontex-tjänstemännen den misstänkta handlingen till de italienska myndigheterna som utför en fördjupad kontroll.
- Förhørsverksamheten är väl genomförd och integrerad i Italien och görs i riskanalyssyfte och för ytterligare behandling för översändande till Europol.

Samarbetet med Europol sker vid de italienska myndigheterna via Europols nationella enhet eftersom Frontex som tredje operativ partner inte ingår i EIS-användargruppen. Ett direkt samarbete med Interpol har ännu inte upprättats vid mottagningscentrumen.

Till utmaningarna hör mottagningscentrumens begränsade kapacitet, vilket begränsar den tid som står till förfogande för full identifiering, registrering och säkerhetskontroller. Utstationering av **ytterligare experter från medlemsstaterna bör övervägas för att möjliggöra systematiska dubbelkontroller**. Planeringen inför inrättandet av ett mobilt mottagningsteam som täcker andra landstigningshamnar pågår.

Det aktuella läget avseende terrorismbekämpning i **Grekland** vad gäller genomförandet av modellen med mottagningscentrum:

- För tillfället är endast 2 av 5 planerade mottagningscentrum fullt operativa (Lesbos och Chios).
- Fortfarande kontrolleras inte alla fingeravtryck direkt mot Eurodac.
- Den registreringsapplikation som är installerad på arbetsstationerna för fingeravtryck har anpassats så att slutanvändarna kan använda sökalternativet för SIS II-databasen och Interpols SLTD-databas utöver den nationella databasen med ett klick, på grundval av det namn som angetts.
- **Vid många mottagningscentrum har fortfarande inga säkerhetskontroller införts.**

Det övergripande samarbetet med Europol sker vid de grekiska myndigheterna via Europols nationella enhet.

³ Bilaga 3 till kommissionens meddelande COM(2016) 85 final av den 10 februari 2016.

– ***Hantering av migrationskrisen via IPCR – säkerhet och mottagningscentrum***

Sedan EU-arrangemangen för integrerad politisk krishantering (IPCR) aktiverades fullt ut den 9 november 2015 har ordförandeskapet lett flera rundabordssamtal inom ramen för IPCR där man har behandlat de största bristerna och undersökt möjliga lösningar på den nuvarande migrations- och flyktingkrisen. Förslag som stöder rådets beslutsfattande har utarbetats.

Möten anordnas om centrala frågor, bland annat mottagningscentrum. Inrättandet av mottagningscentrum och deras goda funktion, inbegripet säkerhetskontroller, har varit en prioriterad fråga för ordförandeskapet. Särskilda rundabordssamtal inom IPCR ägde rum den 18 november 2015 och den 3 mars 2016, med deltagande i synnerhet av Italien, Grekland, Europol och Frontex. En samsyn nåddes om behovet av att satsa på säkerheten vid mottagningscentrumen, ta itu med bristen på tillgängliga Eurodac-stationer i syfte att säkerställa korrekt registrering och fingeravtryckstagning, underlätta utstationeringen av nationella sambandsmän till mottagningscentrumen för att arbeta med Frontex och Europol, och säkerställa systematiska kontroller mot flera databaser (SIS II, EIS, nationella polisiära system, VIS och SLTD), vilket vid behov kompletteras med andra instrument som Prüm och FADO⁴. Ordförandeskapet föreslog att man snabbt skulle ta fram en lösning som möjliggör utbyte av fingeravtryck mellan medlemsstaterna och påskynda färdigställandet av avtalet mellan Frontex och Europol om utbyte av uppgifter (vilket redan har skett).

Det görs ansträngningar för att åtgärda frågan om **förfalskningar**, särskilt genom att Grekland har utvecklat en ny tillfällig identitetshandling med förbättrade säkerhetsdetaljer och genom att avancerade dokumentexperter har utstationerats till Italien och Grekland. Det är värt att notera exemplet med den gränsstödgrupp som har utstationerats av Nederländerna och integrerats i Frontex-samordnade insatser för en sexmånadersperiod. Gruppen består av ett fullt utrustat tvärvetenskapligt team på 45 personer (marin polis, militärpolis, kustbevakning, dokumentexperter osv.) som kan hantera alla aspekter av gränssäkerheten och har börjat genomföra de grundläggande säkerhetskontrollerna.

⁴ FADO (falska och äkta handlingar online) är ett system med begränsad åtkomst för informationsutbyte mellan experter på rese- och identitetshandlingar som inrättades genom rådets gemensamma åtgärd 98/700/RIF. Delar av den information om äkta handlingar som finns i FADO offentliggörs för allmänheten via systemet PRADO. PRADO innehåller tekniska beskrivningar, däribland beskrivningar av de viktigaste säkerhetsdetaljerna i rese- och identitetshandlingar. Denna information tillhandahålls på Europeiska unionens råds webbplats.

– **Samarbete mellan Frontex, Europol och Eurojust/säkerhetskontroller avseende migranter**

Det operativa samarbetet mellan Frontex och Europol har utvecklats avsevärt. Ett nytt **operativt avtal** mellan byråerna undertecknades den 4 december 2015 för att öka samarbetet när det gäller att bekämpa gränsöverskridande brottslighet genom utbyte av information, inbegripet misstänkta brottslingars personuppgifter, och genom gemensam planering av operativ verksamhet.

Den 17 december 2015 antog Frontex styrelse genomförandeåtgärder för behandling av personuppgifter, där det anges under vilka villkor Frontex får behandla personuppgifter som samlats in av medlemsstaterna under eller i samband med Frontex gemensamma insatser, snabba insatser och pilotprojekt. År 2016 inledde Frontex ett pilotprojekt för behandling av personuppgifter och vidarebefordran till Europol. För närvarande pågår ett pilotprojekt inom den gemensamma insatsen Triton för att fastställa de detaljerade villkoren för PeDRA-systemet för behandling av personuppgifter. Därefter måste Europeiska datatillsynsmannen ge sitt slutliga godkännande innan utbytet av personuppgifter mellan Europol och Frontex kan bli systematiskt.

Det är viktigt att uppgifter som erhållits av Frontex kan delas inte bara med Europol utan också med berörda nationella myndigheter i medlemsstaterna. Enligt bestämmelserna i artikel 11c i den nuvarande förordningen är detta dock inte möjligt. Frontex kan inte heller motta eller använda personuppgifter från tredjeländer med anknytning till brott eller terrorism. Frontex har ännu inte tillgång till **SIS II. Det skulle vara viktigt att ha sådan tillgång för riskanalys och för att upptäcka misstänkt resande samt för införande av uppgifter**, med särskild hänsyn till den operativa verksamheten vid mottagningscentrumen och på västra Balkan. Frontex kommer även att behöva tillgång till databasen för smarta gränser i framtiden.

För att stödja EU:s insatser som svar på migrationskrisen har **Europoltjänstemän** på roterande basis utsänts till de lokaler som ställts till förfogande av Frontex vid EU:s regionala insatsstyrkas (EURTF) kontor i Catania/Italien och Pireus/Grekland, vilket gör det möjligt för Frontex och Europol att samordna stödet till medlemsstater i frontlinjen och på bästa sätt utnyttja relevant information som samlats in vid mottagningscentrumen.

Nationella åklagare i Italien och Grekland har utnämnts till **Eurojusts** kontaktpunkter för att stödja mottagningscentrumen och för att kanalisera relevant information och relevanta fall till Eurojusts nationella enheter för rättslig uppföljning och samordning på EU-nivå.

4. Skjutvapen och sprängämnen

Den 8 april 2016 kommer genomförandeförordningen om gemensamma minimistandarder för deaktivering av skjutvapen att träda i kraft. Rådet och kommissionen bör uppmanas att följa upp detta och se till att tidsfristen hålls. På grundval av det förslag som kommissionen lade fram den 18 november 2015 om att uppdatera skjutvapensdirektivet 91/477 av den 18 juni 1991 pågår diskussioner i rådet i syfte att fastställa en gemensam strategi.

Den 2 december 2015 lade kommissionen fram **EU:s handlingsplan mot den olagliga handeln med och användningen av skjutvapen och sprängämnen**. Handlingsplanen kommer att stödja lagstiftningspaketet i form av en handbok för lokalisering och spårning av olagliga skjutvapen, ett möjligt förbud mot kontantbetalningar i samband med privat försäljning eller förvärv av skjutvapen och ammunition och en utvärdering av formerna för ett system för informationsutbyte om förflyttningar av skjutvapen inom EU. I handlingsplanen efterlystes också ett fullständigt genomförande av förordningen om sprängämneprekursorer, och en översyn av denna förordning 2016, samt en bättre användning av befintliga verktyg, och innovativa metoder för detektion för att avvärja sprängämneshot. Kommissionen stöder initiativ inom ramen för handlingsplanen genom Fonden för inre säkerhet.

Det operativa samarbetet när det gäller att ta itu med skjutvapen genom Europol inom ramen för **EU:s policycykel avseende organiserad och grov brottslighet**, särskilt inom den operativa åtgärdsplanen om skjutvapen, förblir centralt. Under 2015 har antalet medlemsstater som deltar i det prioriterade området skjutvapen inom ramen för EU:s policycykel ökat från 13 till 20.

Användningen av **fokalpunkten (FP) Firearms** har ökat avsevärt. Sedan FP Firearms öppnades i januari 2014 har den hittills mottagit över 3 500 bidrag, som avser cirka 663 utredningsärenden, som rör över 42 000 skjutvapen, över 29 560 individer och cirka 3 340 (misstänkta) företag. FP Firearms mottog 2 072 bidrag år 2015, vilket motsvarar 59 % av det totala antalet mottagna bidrag (3 507), vilket innebär en ökning på 51 % jämfört med 2014 (från 1 370 år 2014 till 2 072 vid slutet av 2015, totalt 3 442 vid slutet av 2015 – nu 3 507 bidrag).

Frontex har ökat sitt engagemang i sex operativa insatser, med särskilt fokus på västra Balkan, och innehar en viktig roll i kampen mot den olagliga handeln med skjutvapen vid EU:s yttre gränser. Datafusionstjänster inom Eurosur har gjorts tillgängliga för ledarna för Empact-insatser i syfte att underlätta kampen mot den gränsöverskridande olagliga handeln med skjutvapen. Testfasen för de nya indikatorerna för skjutvapenrelaterade brott har inletts med länderna på Västra Balkan inom ramen för västra Balkans regionala nätverk för riskanalys, som förvaltas av Frontex. Syftet är att samla in uppgifter om upptäckt av olagliga skjutvapen vid gränserna. Efter pilotfasen kommer det att göras en bedömning under andra hälften av 2016 med sikte på att eventuellt konsolidera den nya modellen för uppgiftsutbyte, som kommer att bidra till en bättre specialanpassning av de operativa insatserna. Frontex deltog i de gemensamma insatsdagar som anordnades 2015 inom ramen för insatsen Blue Amber med syfte att bekämpa olaglig handel med skjutvapen och kommer under 2016 att fortsätta att stödja de gemensamma insatsdagarna med hjälp av multifunktionella gemensamma insatser, särskilt på västra Balkan.

Ständiga kommittén för inre säkerhet enades om att ta fram en översikt över alla insatser som rör olagliga skjutvapen.

5. Säkerhetstjänster

Under det nederländska ordförandeskapets ledarskap och för att ytterligare öka samarbetet mellan säkerhetstjänsterna utanför EU-sammanhanget arbetar gruppen för kamp mot terrorism för att förbättra det multilaterala utbytet i realtid och strävar efter att inrätta en ny plattform för att underlätta detta senast i mitten av 2016. Vid RIF-rådets informella möte den 25 januari 2016 informerade ordföranden för gruppen för kamp mot terrorism om de planerade åtgärderna.

Utöver det omfattande samarbete som redan har utvecklats av medlemsstaterna hölls ett möte mellan europeiska statliga myndigheter⁵ den 1 februari 2016 i Paris, på initiativ av Frankrikes samordnare för den nationella underrättelsetjänsten och under överinseende av inrikesminister Bernard Cazeneuve, med deltagande av EU:s samordnare för kampen mot terrorism.

⁵ Österrike, Belgien, Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Frankrike, Italien, Irland, Nederländerna, Norge, Polen, Spanien, Sverige, Förenade kungariket.

6. Bekämpande av finansieringen av terrorism

Den 2 februari 2016 lade kommissionen fram en **handlingsplan** för att stärka kampen mot finansiering av terrorism, innehållande sammanlagt 20 åtgärder som ska vidtas, inklusive förslag till lagstiftningsakter och åtgärder utan lagstiftningskaraktär. Den 12 februari 2016 **antog Ekofinrådet slutsatser** där handlingsplanen välkomnades, särskilt ändringarna av penningtvättsdirektivet och det påskyndade genomförandet av Förenta nationernas beslut om frysning. Medlemsstaterna uppmanades att påskynda införlivandet av penningtvättsdirektivet. Rådet efterlyste inrättandet av en EU-plattform om personer och enheter för vilka enskilda medlemsstater har frusit tillgångar av terrorismrelaterade skäl enligt nationell lagstiftning.

Det fjärde **penningtvättsdirektivet**, som antogs den 20 maj 2015 måste genomföras rättsligt på nationell nivå senast före utgången av 2016. Kommissionen kommer att lägga fram ett lagstiftningsförslag för att ändra det fjärde penningtvättsdirektivet vad gäller harmoniserade stärkta åtgärder för kundkännedom och/eller eventuellt motåtgärder i fråga om högriskländer utanför EU, växelplattformar för virtuella valutor, förbetalda instrument, tillgång för finansunderrättelseenheter och andra behöriga myndigheter till centraliserade bank- och betalkontoregister eller datasöksystem, och finansunderrättelseenheternas förbättrade tillgång till och utbyte av information. Kommissionen meddelade också att den snart kommer att lägga fram en EU-handlingsplan mot olagliga finansiella flöden i samband med olaglig handel med vilda djur och växter.

FN:s säkerhetsråds resolution 2253 antogs den 17 december 2015 i syfte att stärka åtgärderna mot finansiering av terrorism, särskilt mot Daish. I resolutionen uppmanas det till ett ökat samarbete med den privata sektorn. Medlemsstaterna och Europol bör ytterligare fördjupa sina förbindelser med den privata sektorn för att effektivt kunna bekämpa finansiering av terrorism på operativ nivå.

– *TFTP-avtalet mellan EU och Förenta staterna*

Mer än 16 700 ledtrådar i form av underrättelser har hittills genererats av avtalet om TFTP (programmet för att spåra finansiering av terrorism) sedan det trädde i kraft 2010. Under perioden från januari 2015 till slutet av januari 2016 lämnades 50 bidrag av de amerikanska myndigheterna och 160 förfrågningar sändes av medlemsstaterna och Europol, varigenom det totalt genererades över 9 400 ledtrådar i form av underrättelser av relevans för 28 medlemsstater. Detta inbegriper nära 100 utbyten inom TFTP rörande resande stridande (Syrien/Irak/IS), som lett till över 2 900 ledtrådar rörande specifikt detta fenomen (av relevans för 27 medlemsstater). TFTP utgjorde också ett stöd vid utredningen av terroristattacker i november 2015 och genererade nära 800 ledtrådar. Sammantaget har TFTP visat sig vara ett värdefullt verktyg vid utredningar som rör terrorismbekämpning: det stärker förmågan att kartlägga terroristnätverk och gör att man ofta kan hitta bitar som saknas i utredningskedjan.

Artikel 4 i TFTP-avtalet mellan EU och Förenta staterna undantar uppgifter om finansiella transaktioner kopplade till det gemensamma eurobetalningsområdet (Sepa) från TFTP:s tillämpningsområde (finansiella transaktioner i euro i alla EU-medlemsstaterna plus Island, Norge, Liechtenstein, Schweiz, Monaco och San Marino). I konsekvensbedömningen från 2013 kom man fram till att ett spårningssystem inom Sepa inte var proportionerligt och av begränsat mervärde.

Sedan februari 2014 har alla euroländerna varit tvungna att ersätta alla betalningar och autogireringar i euro med Sepa-relaterade transaktioner inom euroområdet. Övergångsundantagen i EU-medlemsstaterna upphörde att gälla i februari 2016. Senast i slutet av oktober 2016 ska enligt planerna alla Sepa-länder som inte ingår i EU följa Sepa-ramverket. Mot bakgrund av detta utgör inte TFTP något verktyg för att spåra terrorist(finansierings)verksamhet inom och mellan Sepa-länderna för Sepa-transaktioner vilka är undantagna från tillämpningsområdet för artikel 4 i TFTP-avtalet mellan EU och Förenta staterna.

Detta innebär särskilt ett informationsgap när man ska identifiera kontextuell information om utländska terroriststridande och deras bundsförvanter inom Sepa-länderna, vilket minskar möjligheterna att upptäcka och upplösa terrorist(stöd)nätverk, inbegripet relaterad finansiell verksamhet. Integreringen av nätverket mellan finansunderrättelseenheter (FIU.NET) i Europol 2016 kommer inte att täppa till detta informationsgap, eftersom TFTP-strategin inte ingår i FIU-nätverkets arbetsmetoder. I kommissionens EU-åtgärdsplan för förstärkning av kampen mot finansiering av terrorism, som offentliggjordes den 2 februari 2016, anges det att kommissionen fram till fjärde kvartalet 2016 kommer att undersöka behovet av ett system som kompletterar TFTP-avtalet mellan EU och Förenta staterna.

– ***FIU.NET***

FIU.NET integrerades i Europol (det europeiska centrumet mot terrorism) den 1 januari 2016. För närvarande har Europol hand om plattformen men det finns ingen sammankoppling mellan FIU.NET och Europols databaser. FIU.NET ger de nationella finansunderrättelseenheterna möjlighet att kommunicera och dubbelkontrollera uppgifter sinsemellan i realtid. Under 2016 ligger fokus på att slutföra integreringen av FIU.NET i Europol i fråga om styrning och teknik. I detta sammanhang är det viktigt att bevara egenskaperna och tekniken hos Match3-databasen.

7. Direktivet om nät- och informationssäkerhet

Den 7 december 2015 nådde det luxemburgska ordförandeskapet en informell överenskommelse med Europaparlamentet om gemensamma bestämmelser för att stärka nät- och informationssäkerheten i EU. I det nya direktivet kommer det att anges skyldigheter i fråga om it-säkerhet för leverantörer av grundläggande tjänster och leverantörer av digitala tjänster. Dessa leverantörer kommer att vara skyldiga att vidta åtgärder för att hantera it-risker och rapportera allvarliga säkerhetsincidenter, men de två kategorierna kommer att omfattas av olika regelsystem. Under de kommande månaderna planerar det nederländska ordförandeskapet att anordna möten kopplade till inrättandet av CSIRT-nätverket (ett operativt samarbetsnätverk).

8. E-bevis

Internetbaserade kommunikationskanaler och flera olika sociala medier inklusive krypteringsbaserad teknik används ofta i terroristsyften. Det luxemburgska ordförandeskapet inledde en bred policydebatt inom rådet om frågor rörande inhämtning och användning av elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden, bland annat effektivitetsgraden hos den befintliga ramen för ömsesidig rättslig hjälp, effekterna av EU-domstolens ogiltighetsförklaring av direktiv 2006/24/EG (direktivet om lagring av uppgifter), molntjänster och jurisdiktion härvidlag, och samarbete med tjänsteleverantörer och med amerikanska myndigheter, såväl som behovet av att säkerställa respekt för grundläggande rättigheter på detta område. Utifrån operativa och praktiska erfarenheter redogjordes det i ett gemensamt dokument från Eurojust och Eurojust (dok. 14812/15) för gemensamma utmaningar i bekämpandet av it-brottslighet och möjliga tillvägagångssätt för att ta itu med sådana utmaningar utifrån ett brottsbekämpnings- och lagföringsperspektiv.

Diskussionen om dessa frågor förs vidare av det nederländska ordförandeskapet, med fokus i synnerhet på hur man ska säkerställa effektiva processer för ömsesidig rättslig hjälp, hur man ska fastställa en gemensam strategi rörande exempelvis de tillämpliga reglerna om jurisdiktion när lokaliseringen för data inte är känd eller it-attackens ursprung inte är känt, och hur man ska upprätta en gemensam ram för samarbete med den privata sektorn, särskilt med utländska internetleverantörer. Efter diskussionerna vid det informella mötet mellan justitie- och inrikesministrarna (i Amsterdam den 25–26 januari 2016) kommer ytterligare expertis i dessa frågor att efterlysas vid ordförandeskapets konferens om jurisdiktion i cyberrymden den 7–8 mars 2016. Resultaten av denna konferens kommer att finnas på RIF-rådets dagordning i juni 2016.

II. FÖREBYGGA RADIKALISERING OCH VÄRNA OM VÄRDEN

1. Förebyggande – allmänt

Det nederländska ordförandeskapet anordnade konferensen "Tänk globalt, handla lokalt: En övergripande strategi för bekämpning av radikaliserings och våldsam extremism" i Amsterdam den 1–2 februari 2016 för att diskutera vikten av lokala aktörer i den EU-omfattande insatsen i kampen mot terrorism och av individualiserade strategier för att bekämpa radikaliserings, även med fokus på genusaspekter och uppmärksammande av återvändande personer. Förstärkning av den lokala kapaciteten att handskas med radikaliserings genom flerorgansstrukturer kommer att behandlas ytterligare av den nya arbetsgruppen LOCAL inom nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings. Denna arbetsgrupp utgör en bas för samverkan med andra relevanta initiativ.

– *Kompetenscentrumet för EU:s nätverk för kunskapsspridning om radikaliserings (RAN-nätverket)*

Kommissionen öronmärkte upp till 25 miljoner euro mellan 2014 och 2017 för kompetenscentrumet inom nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings (RAN-nätverket) som inrättades den 1 oktober 2015. Det nya centrumet har redan inlett sin verksamhet, omfattande bl.a. ett studiebesök i fängelser i Paris och Vught (NL) och studier av den tyska strategin för att bekämpa våldsam extremism inom yttersta högern. Vid möten ha man diskuterat hur man kan identifiera och hantera ensamma aktörer och hur man kan involvera personal inom den psykiatriska vården i exitstrategier. Arbetsgrupperna för utbildning, fängelse och skyddstillsyn, polis och brottsbekämpning, ungdom, familjer och samhällen, kommunikation och narrativ, lokala myndigheter, åminnelse av terrorismens offer samt hälso- och sjukvård och social omsorg har också sammanträtt. Ytterligare möten och arbetsgrupper planeras för de kommande veckorna.

Ran-nätverkets kompetenscentrum uppmuntrar akademiker och yrkesverksamma att bli involverade i dess verksamhet. För att utvidga den nyligen startade arbetsgruppen RAN Local samt RAN-nätverkets arbetsgrupp för hälso- och sjukvård samt social omsorg uppmuntras yrkesverksamma särskilt från östra och södra Europa att lämna in ansökningar. De nationella myndigheterna kan ansöka om skräddarsytt RAN-stöd (utbildning, workshoppar och rådgivning) in sin medlemsstat, finansierat helt av kommissionen – en workshop om hjälptjänster organiserad av RAN:s kompetenscentrum har redan hållits i Wien och en RAN-workshop om att utbilda utbildare har redan hållits i Aten. Kommissionen håller på att utreda hur man kan involvera RAN-nätverket i verksamhet med centrala tredjestater, med fokus på regionen Mellanöstern och Nordafrika (MENA-regionen), västra Balkan och Turkiet.

2. Internet

– *EU-enheten för anmälan av internetinnehåll (IRU)*

EU har bibehållit fokus på att bekämpa radikaliserings på internet. EU IRU vid Europol, som nu är en del av det europeiska centrumet mot terrorism, har identifierat 3 351 inlägg med potentiellt våldsbejakande eller extremistiskt innehåll, vilket lett till 2 037 anmälningar och 1 793 avlägsnanden. Framgångsfaktorn för anmälningar är 88 %. Det proaktiva engagemanget med internetleverantörer fortsätter. Sedan det inrättades den 1 juli 2015 har 144 bidrag från 26 medlemsstater mottagits. **För att EU IRU ska kunna vara framgångsrikt måste medlemsstaterna samarbeta nära med IRU så att antalet anmälningar kan öka.** Fyra medlemsstater har ännu inte utsett någon nationell kontaktpunkt för IRU och bör göra det så snart som möjligt. EU IRU-kapacitetens resultat är i hög grad beroende av resurserna. Enhetens avsikt är att nå den personalkapacitet som överenskommit och angetts i dess plan. 2016 kommer IRU att utarbeta ett centraliserat koncept för övervakning av sociala medier, utarbeta EU:s IRU:s kapacitet att tyda jihadistnätverkens funktioner i alla sociala medier, ytterligare utveckla förbindelserna med den privata sektorn, bland annat genom gemensamma aktionsdagar, aktivt bidra till EU:s internetforum, utveckla en särskild Europol-expertplattform (EPE) i syfte att strukturera och underlätta kontakterna med den akademiska världen och forskningscentrum.

– *EU:s internetforum*

Den 3 december 2015 stod kommissionen värd för det första mötet på ministernivå i EU:s internetforum mellan justitie- och inrikesministrar och högre företrädare för världens ledande företag inom sociala medier. Deltagarna var ense om att Daish och andra extremistgrupper utnyttjar internet för att sprida propaganda, rekrytera nya medlemmar och uppmuntra till våldshandlingar. De var också ense om vikten av att ha effektiva mekanismer mellan statliga institutioner och industrin så att terroristinnehåll genast kan avlägsnas och effektiva motbilder kan främjas. Ministrarna bekräftade också den 3 december att det skulle vidtas åtgärder för att upprätta en dialog på EU-nivå med industrin om hatpropaganda på nätet. EU-dialogen skulle i förekommande fall använda EU:s it-forum som paraplyforum i fullständig synergi med arbetet med terrorismbekämpning.

Forum hade åter ett möte i Bryssel den 22 januari 2016 för att diskutera en färdplan för konkreta åtgärder under 2016. Färdplanen och prioriteringarna utvecklas på grundval av bidrag från alla intressenter, omfattande de mål som diskuterades vid inledningsevenemanget, inklusive åtgärder för att bekämpa hatpropaganda på nätet och hur man effektivt kan förbättra avlägsnandet av skadligt innehåll.

– ***Den rådgivande gruppen för strategisk kommunikation om Syrien (SSCAT)***

SSCAT organiserade sin första utbildningssession för experter från 20 medlemsstater och representanter för kommissionen och utrikestjänsten i december 2015. Under utbildningen tillhandahöll Facebook, Twitter och YouTube praktiska råd till nätverket för att ge deltagarna en uppfattning om respektive plattformars potential att maximera nätkampanjerna. Dessutom presenterade al-Jazira sin webbdokumentär *Life on Hold*. Syftet var att SSCAT-nätverket skulle få ta del av den privata sektorns sakkunskap, särskilt beträffande den senaste tekniken, teknik för digitala berättelser och redigeringsprocessen.

Enligt det nuvarande projektet kommer SSCAT:s samarbete med RICU (Research Information and Communications Unit) vid brittiska inrikesministeriet att fortsätta t.o.m. juni 2016. För denna period har den rådgivande gruppen uppgraderats så att den har en högre kreativ direktör som bättre kan svara på specifika kreativa begäranden från klienter bland medlemsstaterna. Hittills har 13 medlemsstater vänt sig till SSCAT:s rådgivningstjänst. Nästa möte i SSCAT-nätverket kommer att hållas i Bryssel den 16 mars 2016 och en konferens kommer att anordnas i juni 2016. Arrangemangen för att fortsätta projektet efter mitten av 2016 slutbehandlas för närvarande inom kommissionen.

3. De straffrättsliga åtgärderna mot radikaliserings

Efter högnivåkonferensen om de straffrättsliga åtgärderna mot radikaliserings den 19 oktober 2015 antog rådet rådets slutsatserna av den 20 november 2015 om förstärkning av de straffrättsliga åtgärderna mot radikaliserings som leder till terrorism och våldsam extremism. Kommissionen har vidtagit följande inledande åtgärder för att genomföra slutsatserna.

På begäran av kommissionen justerade det europeiska nätverket för rättslig utbildning sin budget för 2015 och 2016 och har mellan oktober 2015 och mars 2016 organiserat fyra en-och-en-halvdagsutbildningar om de rättsliga aspekterna av terrorismbekämpning och förebyggande av radikaliserings. Programmet genomförs i samarbete med rättsakademierna i Frankrike, Spanien, Tyskland och Belgien och är öppet för domare och åklagare från EU:s 28 medlemsstater, och man räknar med deltagande av 240 domare/åklagare/utbildare på det rättsliga området. 54 specialiserade och icke-specialiserade domare och åklagare deltar i utbyten som i medeltal varar i tre dagar och som hålls i sju EU-medlemsstater (IT, FR, UK, BE, SE, ES, DE). För att avsluta och fullborda den rättsliga utbildningsverksamhet som kommissionen har begärt kommer det att hållas en slutlig konferens den 20 maj 2016 under medverkan av kommissionär Jourova i Bryssel och med särskild fokus på utbildning av fängelsepersonal i avradikaliserings.

Projektfinansiering enligt programmet Rättsliga frågor 2015 och 2016 har också öronmärkts: 1,5 miljoner euro har öronmärkts för inbjudan att lämna förslag om rättslig utbildning (JUST/2015/JTRA/AG/EJTR) under prioriteringarna "Rättsliga aspekter av kampen mot terrorism och organiserad brottslighet" och "Förebyggande av radikaliserings i fängelset". Utvärderingen pågår fortfarande.

1 miljon euro har öronmärkts för inbjudan att lämna förslag om rättsligt samarbete 2015 (JUST/2015/JCOO/AG) under prioriteringen "Att bekämpa terrorism genom att förebygga radikaliserings". Inbjudan offentliggjordes i november 2015 och avslutades i januari 2016. Prioriteringarna omfattade: 1) Förebyggande av radikaliserings i fängelser, inbegripet rehabiliteringsprogram, 2) Främjande av alternativ till frihetsberövande och utredning av skyddstillsynens roll i kampen mot radikaliserings, inklusive rehabiliteringsprogram, 3) Utveckling av metoder för riskbedömning, och 4) Den roll rättskipningssystemen för unga spelar inom ramen för terrorismbekämpningen. Kommissionen har bara mottagit några få ansökningar, och dessa utvärderas för närvarande.

Programmet Rättsliga frågor årliga arbetsprogrammet för 2016 (som ännu inte har antagits) innehåller en inbjudan att lämna förslag om bidrag till åtgärder för att stödja projekt med syftet att förebygga radikaliserings som leder till terrorism och våldsam extremism till ett belopp av 4 miljoner euro. Inbjudan kommer att offentliggöras i mitten av 2016 och prioriteringarna kommer att vara att stödja genomförandet av rådets slutsatser om straffrättsliga åtgärder av den 20 november 2016.

Kommissionen samarbetar med Eurojust om Terrorism Conviction Monitor (TCM) angående den tillämpliga rättsliga ramen och relevant rättspraxis i medlemsstaterna beträffande terrorism och våldsam radikaliserings, inklusive utnyttjande av alternativ till lagföring och fängelsestraff. Kommissionen samarbetar med den europeiska sammanslutningen för skyddstillsyn (CEP) och EuroPris, som båda finansieras genom driftsbidrag inom ramen för programmet Rättsliga frågor, för att involvera dem i särskild utbildning för fängelse- och skyddstillsynspersonal. EuroPris organiserade en expertgrupp om radikaliserings den 24–25 november 2015. Den 26 april 2016 kommer den straffrättsliga plattformen (EuroPris, CEP och det europeiska forumet för reparativ rättvisa) att organisera en konferens i Barcelona om radikaliserings och våldsam extremism. Kommissionen har också kontakt med Europarådet: arbetsgruppen för kriminalpolitiskt samarbete (PC-CP) håller på att utarbeta en handbok om radikaliserings för fängelsepersonal. 2016 kommer generaldirektoratet för rättsliga frågor att ge ett direkt bidrag till Europarådet för utarbetande av SPACE-statistiken och för inrättande av ett nätverk av fängelseövervakningsorgan (EU:s NPM-nätverk) i medlemsstaterna. Detta kommer att göra det möjligt att samla in information om hur omfattande radikaliseringsproblemet i medlemsstaterna är.

RAN-nätverkets grupp för fängelser och skyddstillsyn kommer också att involveras i genomförandet av slutsatserna av den 20 november 2015.

4. Förebygga radikalisering genom utbildning, främjande av tolerans och bekämpning av diskriminering, rasism och främlingsfientlighet

– *Utbildning*

Kommissionen planerar konkreta **initiativ på området utbildning, ungdom, kultur och idrott för att förebygga radikalisering**. Flaggskeppsprojekt samt riktade ansökningsomgångar inom Erasmus + (400 miljoner euro fram till 2020) planeras. Målen i utbildningsministrarnas Parisförklaring av den 17 mars 2015 har prioriterats för finansiering från Erasmus + redan från och med 2016.

– *Bekämpning av rasism och främlingsfientlighet*

Kommissionen har i sin roll av fördragets väktare sedan december 2015 inlett utredningar rörande införlivande och genomförande av rambeslut 2008/913/RIF om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen i ett antal medlemsstater, i syfte att vid behov inleda överträdelseförfaranden.

Samtidigt intensifieras åtgärderna för att hjälpa medlemsstaterna att **utarbета proaktiv utrednings- och lagföringspraxis**, inklusive inrättandet 2016 av en ny EU-arbetsgrupp på hög nivå för bekämpning av rasism, främlingsfientlighet och andra former av intolerans som en plattform för att underlätta utbyte av bästa praxis, utarbета vägledning för medlemsstaterna och intensifiera samarbetet med relevanta aktörer, bland annat med det civila samhället. Förebyggande och bekämpning av alla former av intolerans är och förblir en grundläggande prioritering inom ramen för programmet Rättigheter, jämlikhet och medborgarskap och finansieringen kommer 2016 att prioriteras ytterligare för att stödja särskild utbildning för offentliga tjänstemän och uppmuntra till övervakning, rapportering och registrering av fall av hatbrott och hatpropaganda.

Dessutom har kommissionen som en direkt uppföljning av **det första årliga kollokviet om de grundläggande rättigheterna**, som hölls den 1–2 oktober 2015, utsett Katharina von Schnurbein till samordnare för bekämpning av antisemitism och David Friggieri till samordnare för bekämpning av antimuslimskt hat. De båda samordnarnas centrala uppgifter kommer att vara att framföra de båda samfundens farhågor till kommissionen på politisk nivå och hjälpa att samordna insatserna inom olika enheter inom ramen för kommissionens övergripande politik mot rasism, främlingsfientlighet och andra former av intolerans. Samordnarna kommer att hålla kontakt med medlemsstaterna, Europaparlamentet, andra institutioner och relevanta organisationer i det civila samhället.

– ***Ta itu med spridningen av hatpropaganda på nätet där våld och hat förespråkas***

En **EU-dialog med it-företag, medlemsstater och aktörer i det civila samhället om hatpropaganda på nätet** inleddes som en uppföljning av det första årliga kollokviet om grundläggande rättigheter, som hölls den 1–2 oktober 2015. Syftet med denna EU-dialog är att utforska sätt att intensifiera framtagandet av motbilder till hatpropagandan, övervinna de nuvarande utmaningarna för att förbättra de befintliga rapporteringssystemen och säkerställa omedelbart avlägsnande av olaglig hatpropaganda som uppmanar till våld, diskutera rollen för "tillförlitliga rapportörer" och det civila samhället när det gäller att upptäcka och anmäla hatpropaganda på nätet samt en ökad öppenhet vid tillämpning av förfaranden för anmälan och tillbakadragande.

Arbetet mot hatpropaganda på nätet hör ihop med strategin för den digitala inre marknaden som inleddes i maj 2015. I detta sammanhang och inom ramen för lagstiftande åtgärder avslutades en offentlig rådgivning om plattformar och olagligt innehåll avslutades den 30 december 2015, och där hade man bl.a. behandlat omfattningen av undantaget från ansvar i direktivet om elektronisk handel, förfaranden för anmälan och åtgärder samt aktsamhetsplikten. Direktivet om audiovisuella medietjänster, som innehåller regler vilka förbjuder sändningar som innehåller hatpropaganda, ses också över, särskilt för att undersöka hur effektivt direktivet är i det konvergerade medialandskapet.

– ***Kommunikationsverktygslåda för att meddela respekt, tolerans och icke-diskriminering i EU***

I december 2005 anordnade Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA) och Republiken Österrikes förbundsriksministerium tillsammans en workshop i Wien om utarbetande av en verktygslåda för bästa praxis för att förmedla respekt, tolerans och icke-diskriminering i EU. Deltagarna inbegrep företrädare för EU-institutioner, nationella och lokala myndigheter och experter på kommunikation som specialiserat sig på bekämpning av rasism, avradikalisering och främjande av tolerans, respekt och icke-diskriminering. De viktigaste resultaten var att kommunikation inte får uppfattas som ett enkelriktat instrument som fungerar uppifrån nedåt, utan som en dialog; partner för den dialogen bör medverka i utformandet av sådana kommunikationsstrategier; rollen för aktörer på lokal nivå framhävdes, de rättigheter och värden som ingår i stadgan om de grundläggande rättigheterna behöver förmedlas, och det behövs en växling från reaktion till förebyggande, där man går längre än till motbilder och förmedlar positiva narrativ. Resultaten kommer att läggas fram vid de relevanta arbetsgruppsmötena och för relevanta aktörer på EU-nivå och nationell nivå. Resultaten kommer också att utgöra bidrag till FRA:s forum om grundläggande rättigheter i juni 2016.

III. SAMARBETET MED VÅRA INTERNATIONELLA PARTNER

Utrikesrådet höll den 14 december en diskussion om EU:s externa prioriteringar i kampen mot terrorism och enades, som framhävdes i ett brev från den höga representanten som spreds i förväg, om behovet av att med det snaraste genomföra utrikesrådets slutsatser om kampen mot terrorism av den 9 februari 2015. Den höga representantens brev fokuserade på ett antal prioriterade regioner där hotet från terroristgrupper mot EU:s intressen är mest uppenbart (Mellanöstern och Nordafrika, Turkiet och västra Balkan) och flaggade för ett antal tematiska prioriteringar, bland annat kampen mot våldsam extremism, terroristfinansiering och luftfartsskydd.

– *MENA-regionen och Turkiet*

Terroristbekämpningspaketet befinner sig i olika utvecklingsskeden med ett antal prioriterade länder i **MENA-regionen** och **Turkiet**.

Ett brev från den höga representanten Federica Mogherini till Tuniens premiärminister håller på att utarbetas, i vilket man kort beskriver det övergripande terrorismbekämpningspaketet som ska erbjudas **Tunisien** och som man enades om vid mötet i Kusp den 26 november 2015. Parallellt fortskrider arbetet med att genomföra åtgärderna i paketet. Tunisien har utsett en samordnare för 23 miljonersprogrammet för reform av säkerhetssektorn, så att genomförandet kan inledas. Kommissionens finansiella beslut att utstationera ett antal experter hos de tunisiska myndigheterna för att stödja utvecklingen och genomförandet av en övergripande strategi för terrorismbekämpning antogs i december 2015. I januari 2016 inleddes ett projekt för att stödja det rättsliga centrumet för terrorismbekämpning (IcSP, långfristigt, 300 000 euro). I december 2015 antog kommissionen beslutet om ett projekt för att öka samhällsengagemanget för gränssäkerhet och gränsförvaltning och främja realistiska försörjningsalternativ i marginaliserade gränssamhällen, genomfört av Danish Refugee Council/Danish Demining Group och International Alert i partnerskap med ett antal lokala icke-statliga organisationer. Utbildningsverksamhet har genomförts inom ramen för projektet PREV-UE (förebyggande av radikaliserings).

På begäran av de tunisiska myndigheterna gjordes i januari 2016 ett besök av Byrån för tekniskt bistånd och informationsutbyte (Taix) för att utreda EU-bistånd för att förstärka kapaciteten för förebyggande av radikaliserings inom ramen för säkerhetsfrågor/terrorismbekämpning. Ett besök av RAN-nätverket förbereds som bäst. En tunisisk delegation har också inbjudits till Eurojusts lokaler för ett studiebesök i mars för att utforska metoder för samarbetet. Straffrättsligt samarbete uppmuntras genom främjande av Europarådets instrument.

Den 15–17 december besökte EU:s samordnare för kampen mot terrorism och biträdande generalsekreteraren för utrikestjänsten **Jordanien**. Vid mötena med de jordanska myndigheterna framträdde ett starkt intresse för fördjupat samarbete rörande terroristfinansiering, gränssäkerhet och luftfartsskydd samt bekämpande av våldsam extremism. För att få fram en tydlig uppfattning om gemensamma prioriteringar har den jordanska regeringen samtyckt till att vara värd för en workshop om terrorismbekämpning där experter från medlemsstaterna medverkar och som ska äga rum den 15 mars.

Resultatet bör bli en gemensam färdplan för att framhäva både det befintliga samarbetets omfattning, inklusive ett projekt på 10 miljoner euro för att bygga upp kapaciteten både i den jordanska offentliga sektorn och i det civila samhället för att hantera den utmaning som den våldsamma extremismen innebär och peka på nya områden för samarbete inom terrorismbekämpningen, inklusive projekt för kapacitetsuppbyggnad, främjande av straffrättsligt samarbete med Europarådets instrument, och verksamhet som involverar EU-organ, bland annat Europol och Cefpol. En delegation från EU:s RAN-nätverk besökte Jordanien i början av december för att diskutera radikaliserings i fängelserna.

En dialog om terrorismbekämpning hölls i **Libanon** den 26–27 januari 2016. På EU-sidan deltog EU:s samordnare för kampen mot terrorism, utrikestjänstens biträdande generaldirektör, direktören för säkerhetsfrågor vid GD Migration och inrikes frågor samt Europol, Cefpol och Frontex. EU lägger för närvarande sista handen vid en färdplan för samarbetet med de libanesiska myndigheterna inom terrorismbekämpningen. Detta kommer att stödja ett förstärkt samarbete på följande områden: bekämpning av våldsam extremism, rättvisa och brottsbekämpning, straffrättslig samarbete, luftfartsskydd och åtgärder mot terroristfinansiering. Båda sidorna enades om att EU-organen, i synnerhet Europol och Cefpol, kan spela en betydande roll när det gäller att bygga upp starkare kopplingar inom brottsbekämpningen. Med utgångspunkt i färdplanen kommer EU att utarbeta ett övergripande paket för bistånd till terrorismbekämpning för Libanon, med Tunisienpaktet som modell.

Den 16–17 februari 2016 besökte EU:s samordnare för kampen mot terrorism och biträdande generalsekreteraren för utrikestjänsten **Algeriet**. Högnivåmöten med ministrarna för Maghreb och Sahel-frågor, inrikes frågor och religiösa frågor och högre tjänstemän inom justitieministeriet banade väg för en överenskommelse om att hålla en workshop om terrorismbekämpning före sommaren 2016 för att fastställa konkreta områden för det framtida samarbetet inom terrorismbekämpningen. Tänkbara områden för framtida samarbete inbegriper en straffrättslig strategi för kampen mot terrorism, bistånd till särskilda rättsliga enheter för terrorismbekämpning, förebyggande av radikaliserings/avradikaliserings, krishantering efter en terroristattack, Algeriets anslutning till Europarådets konventioner, utarbetande av rättsliga texter, närmare samarbete med EU-organ och samarbete för att möjliggöra kapacitetsuppbyggnad i länderna i regionen. Algeriet föreslog en strategisk dialog om säkerhet och terrorismbekämpning. EU kommer att dra nytta av Algeriets sakkunskap, särskilt rörande avradikaliserings. En expert på säkerhetsfrågor och terrorismbekämpning skickades till EU-delegationen i Alger i december 2015. Kusp och ständiga kommittén för inre säkerhet kommer att få avlägga rapport om besöket den 3 mars och kommer att ge ytterligare vägledning om hur man ska gå vidare.

Efter en workshop om terrorismbekämpning med **Turkiet** i juni 2015 planeras en uppgraderad och målinriktad dialog om terrorismbekämpning till våren 2016 för att slutredigera en överenskommelse om samarbetet mellan EU och Turkiet inom terrorismbekämpningen på ett antal väsentliga områden. Efter ett besök av en Europolgrupp i Ankara i början av februari 2016 har Europol:s styrelse godkänt förslaget att så snart som möjligt skicka en kontaktperson från Turkiet till Europol. EU är också i färd med att fullborda ett IcSP-finansierat projekt om att förbättra effektiviteten hos EU:s och Turkiets gemensamma åtgärder mot hot från utländska terroriststridande. Detta kommer att bidra till att öka medvetenheten hos de turkiska gränsmyndigheterna om hur man ska hantera det hot som uppstår genom återvändande utländska terroriststridande. Ett besök av RAN-nätverket i Ankara förbereds som bäst.

Framsteg har gjorts med ett antal terrorismbekämpningsprojekt som inleddes 2015: Ett kortfristigt IcSP-finansierat projekt för ett **utbildningspartnerskap för terrorismbekämpning mellan EU och MENA-regionen** (med fokus på utbildning i terrorismbekämpning för Tunisien, Libanon, Jordanien och Turkiet och utbyten och studiebesök för partner från MENA-regionen) som genomförs av Cepol inledde sin verksamhet i februari 2016 (18 månader, budget: 2,5 miljoner euro). Ett projekt för **strategisk kommunikation** med fokus på Tunisien, Marocko och Libyen, som genomförs av British Council och RICU inleddes i november 2015 (18 månader, 3,5 miljoner euro).

Projektgruppen arbetar redan för att stödja de tunisiska myndigheterna och kommer att göra faktainsamlingsbesök i Beirut och Rabat under de kommande veckorna. I november 2015 utstationerade en projektgrupp i **Irak** för att stödja de irakiska säkerhetsorganens informationsutbytes- och samordningsmekanismer samt deras respekt för de mänskliga rättigheterna, i samarbete med den nationella säkerhetsrådgivaren (18 månader, kortfristigt IcSP-projekt, 3,5 miljoner euro).

Specialgruppen för strategisk kommunikation på arabiska, som leds av utrikestjänsten, har slutligt utarbetat sin handlingsplan och håller på med att utarbeta pilotinitiativ i utvalda länder i MENA-regionen och vid högkvarteret och arbetar med andra besläktade projekt med fokus särskilt på unga människor. Ett initiativ om ungdom och åtgärder mot radikaliserings i Europa och i MENA-länderna under ledning av den höga representanten Federica Mogherini är under utarbetande. Generaldirektorat för utbildning och kultur utreder hur man kan **utvidga virtuella studentutbyten** med MENA-regionen, med utgångspunkt i det befintliga nätverket för e-vänskolekontakter, som redan är aktivt i Tunisien, där nästan 300 lärare och 85 skolor för närvarande är registrerade på denna internetplattform.

Med utgångspunkt i ett dokument från EU:s samordnare för kampen mot terrorism hade ständiga kommittén för inre säkerhet i november och december 2015 två diskussioner om **ökad användning av RIF-verktyg och -organ i MENA-regionen**.

EU fortsätter att stödja FN:s särskilde representant Staffan de Misturas strävanden att få fram en politisk lösning på den **syrisk konflikten** med involvering av de regionala makterna. EU stödde också Londonkonferensen om Syrien som hölls den 4 februari och som har lett till nya åtaganden värda ca 11 miljarder dollar (USD) för att hjälpa regionen att hantera det trauma som skapats genom den syrisk konflikten. Det stöd som utlovats till de länder som gränsar till Syrien vilka tvingats ta på sig en oerhört stor humanitär börda bör göra det lättare att hantera problemen med den ökade radikaliserings. Utkast till **EU-pakter som förbereds för Jordanien och Libanon** kommer att framhäva vikten av effektivt samarbete inom terrorismbekämpningen samt behovet av ytterligare framsteg beträffande socioekonomiska frågor och integration av flyktingar.

En slutlig utvärdering av det kommissionsfinansierade terrorismbekämpningsprojektet för **Sahel** (IcSP, långfristig) har visat att detta projekt spelade en avgörande roll i genomförandet av EU:s strategi för Sahel och EU:s strategi för kampen mot terrorism. EU har blivit mer trovärdigt som säkerhetsaktör i Sahelregionen tack vare detta projekt. Flera IcSP-finansierade projekt genomförs eller förbereds för närvarande på regional nivå eller landsnivå i **Afrika**. Prioriteringarna är förebyggande av våldsamt extremism, straffrättsligt stöd till terrorismbekämpningen, pedagogisk stöd till madrasa-skolor samt allmänna aspekter av terrorismbekämpning.

– ***Västra Balkan***

De centrala utmaningarna i regionen är fortfarande förebyggande (även i fängelser), misstänkta resor (utländska terroriststridande), skjutvapen och finansiering av terrorism. Den 3 och 4 december 2015 antog RIF-rådet den samordnade och kompletterande strategin för bekämpning av terrorism och våldsbejakande extremism på västra Balkan (dok. 11625/3/15) och beslutade att genomföra den integrerande handlingsplanen 2015–2017 för EU:s terrorismbekämpningsinitiativ för västra Balkan (WBCTi), som har utarbetats av centrala EU-medlemsstater under ledning av Slovenien och Österrike. Denna säkerhetsstyrningsstrategi syftar till att samordna verksamhet och initiativ rörande åtgärder för att bekämpa terrorism och motverka våldsbejakande extremism i regionen, genom det regionala samarbetsrådet på politisk nivå (RCC-plattformen), genom polissamarbetskonventionen för Sydösteuropa på strategisk nivå ((PCC SEE-plattformen) och genom initiativet för terrorismbekämpning på operativ nivå (CTI-plattformen).

Kommissionen stöder finansiellt genomförandet av WBCTi genom föranslutningsinstrumentet. Det kommer att vara viktigt att fortsätta med och öka detta stöd under de närmaste åren, även genom snabbt tillhandahållande av RAN-sakkunskap. Kontakter har redan inletts för att fastställa den lämpligaste formen för RAN-bistånd.

– ***Luftfartsskydd***

Terroristattacker mot Metrojet-planet i centrala Sinai den 31 oktober 2015 och mot ett plan på väg från Mogadishu den 9 februari utgör en brutal påminnelse om det hot terrorister utgör mot den civila luftfarten. Efter Metrojet-incidenten har kommissionen hjälpt till med att samordna informationsutbyte mellan medlemsstater, EU-organ och internationella partner. Ett antal medlemsstater har också hållit diskussioner för att utreda möjligheterna till en gemensam strategi.

Den 1 november 2015 **inleddes** det fyraåriga projektet om **luftfartsskydd på det civila området i Afrika och på Arabiska halvön (CASE)**. Detta projekt för kapacitetsuppbyggnad finansieras av kommissionen (7,5 miljoner euro, IcSP, långfristig) och genomförs av Europeiska civila luftfartskonferensen (ECAC) med stöd av sakkunskap från medlemsstaterna (kortfristig medverkande experter). Det första mötet i styrgruppen för CASE-projektet ägde rum den 3 februari 2016.

EU bör överväga utrymmet för brådskande stöd till de flygplatser i MENA-regionen och längre borta som används mest av europeiska medborgare, antingen inom ramen för **CASE**-projektet eller i samband med ytterligare biståndsåtgärder.

– ***Motverkande av våldsam extremism***

Motverkande av våldsam extremism är ett centralt inslag i de EU-projekt för dialog med omvärlden som håller på att förberedas eller genomföras i ett antal prioriterade länder och regioner. EU:s MORSE-projekt för terrorismbekämpning (Monitoring Support Mechanism) producerade i november 2015 en analys som framhävde att EU använt ca 142 miljoner euro på projekt i anslutning till åtgärder för att bekämpa terrorism och motverka våldsbejakande extremism i hela världen. EU höll den 13 januari ett informellt möte med USA om motverkande av våldsbejakande extremism för att diskutera samordningsarbetet. Liknande samråd planeras med andra väsentliga partner.